

veščnik

Letnik XXX.

Celovec, petek, 7. november 1975

Štev. 45 (1735)

V koroškem ozračju nacionalizma in neonacizma ne prenesejo spomina na boj proti fašizmu

„Petsto padlih borcev na tem majhnem koščku naše zemlje je ogromen davek, ki smo ga koroški Slovenci plačali za svobodo v borbi proti fašizmu med zadnjo svetovno vojno,“ je poudaril predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper minuli teden na pokopališču v Št. Vidu v Podjuni, kjer je bila letos osrednja svečanost v okviru polaganja vencev na partizanska grobišča.

Ob tej priložnosti pa je ostro obsodil tudi najnovejši primer skrunitve spomina na boj proti fašizmu, ki se je zgodil na celovškem pokopališču, kjer so „neznani storilci“ ukradli in odnesli venca, ki sta jih za avstrijski državni praznik 26. oktobra položili pred spomenik žrtvam boja za svobodo Avstrije Zveza koroških partizanov in Zveza avstrijskih borcev za svobodo ter žrtev fašizma (KZ-Verband). „Kako si lahko razlagamo to barbarsko početje, da niti na pokopališču ni varen venec z napisom v slovenskem in nemškem jeziku, ki časti tiste borce, ki so žrtvovali svoje življenje, da Avstrija lahko obstoja,“ je naglasil predsednik ZKP. „Kje so duhovni vodje te nazadnjaške, brutalne politike, nam je znano. Zato iz tega mesta z ogorčenjem protestiramo proti taki politiki na Koroškem, ki dopušča ščuvanje človeka proti človeku in naroda proti narodu; protestiramo proti takemu rovarjenju, ki kali mir v deželi!“

V svojem kratkem nagovoru je tovariš Gašper dejal, da boj slovenskih partizanov proti fašizmu ni bil samo obveznost in dolžnost do lastnega naroda in njegovega obstoja, marveč so bili tam bolj in njegove velike, dragocene žrtve dokaz internacionalizma, naš doprinos za osvoboditev in zopetno vzpostavitev demokratične republike Avstrije. „V besedah se tega zgodovinskega dejstva, te zgodovinske resnice tu in tam spomnijo tudi tisti, ki so odgovorni za politiko v naši državi. Toda v dejanjih zavirajo izvedbo člena 7 državne pogodbe in s tem ne samo omogočajo, ampak celo podpirajo zapostavljanje in zatiranje koroških Slovencev.“

Ob koncu je predsednik ZKP poudaril, da se globoko klanjamo spomenu padlih borcev proti fašizmu, ki so darovali svoje mlado življenje za mir in srečnejšo bodočnost slovensko in nemško govorečih sodeželanov. „Obaj si želimo mir. Zato se bomo vztrajno in dosledno — kot so bili dosledni in stanovalni naši padli junaki — borili za mir in pravičnost, proti hujšakem in netilcem sovraštva.“ Ob spomenik so položili vence zastopniki Zveze koroških partizanov, Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in jugoslovanskega generalnega konzulata v Celovcu, svečanost pa so dopolnili s pesmijo domači pevci pod vodstvom Hanzija Kežarja.

Vence so predstavniki Zveze koroških partizanov in jugoslovanskega generalnega konzulata položili tudi v vseh drugih krajih južne Koroške, kjer na 40 pokopališčih počiva 500 padlih borcev proti fašizmu.

Ravno spomina na boj proti fašizmu pa v koroškem ozračju ne prenesejo, kajti to ozračje je nevarno zastrupljeno z duhom nacionalizma in neonacizma. Samo lju-

dje, ki so zastrupljeni s takim duhom, so zmožni dejanj, kot smo jim priča na Koroškem. Naj bodo to skrunitve partizanskih grobišč, dinamitski atentati na partizanske spomenike, pogromi proti dvojezičnim napisom ali pa najnovejša primera: odstranitev vencev pred spomenikom protifašističnega boja v Celovcu in grožnja „Schlagt die Tschuschen nieder!“ na Kostanjah — povsod prihaja do izraza ista miselnost, povsod se kaže isto ogabno lice nacionalizma in neonacizma!

Vzroke, ki so privedli do tega

za našo ožjo in širšo domovino vse prej kot častnega razvoja, je treba iskati v dejstvu, da v Avstriji in še posebej na Koroškem vse do danes niso izpolnili obveznosti, ki jih vsebuje državna pogodba glede odnosa do nacizma. Nasprotno: ne samo, da sta obe veliki stranki naravnost tekmovali med seboj, katera bo pritegnila več ljudi z rjavo preteklostjo, marveč uživajo zaščito najvišjih političnih vrhov celo osebe, katerih rjavo preteklost korrenini prav v tistih najbolj proslulih formacijah, ki so se „odlikovale“ s strašnimi zločini nad borci in sodelavci protifašističnega odpora in nad civilnim prebivalstvom v okupiranih deželah ter še posebej pri iztrebljanju „manjvrednih“ narodov in ras. Takoimenovana „afeta Peter“ je le najnovejša in morda posebno značilna, nikakor pa edina opozorilo, da je Avstrija v premagovanju preteklosti še močno v zaostanku in da še ni izpolnila svojega dolga do vseh tistih žrtev, ki so jih doprinesli njeni državljani in pripadniki mnogih drugih narodov, da se je iz ruševin nacističnega rajha lahko rodila nova, svobodna in demokratična avstrijska republika.

Ali se merodajni zavedajo tega dolga? Večkrat imamo vtis, da ne. Tako so na primer varnostne oblasti tudi pri polaganju vencev poskrbele za vzdušje, kakor da bi šlo za nevarno zaroto protidržavnih elementov in ne za počastitev žrtev boja proti fašizmu. Morda pa se za takšno „zaskrbljenostjo“ skriva povsem določen namen: da bi se Slovenci na Koroškem počutili kot „tujci v domovini“?

Jugoslovanska priznanja avstrijskim borcem proti fašizmu

Jugoslovanski veleposlanik v Avstriji inž. Gustav Vlahov je prejšnji teden na Dunaju slovesno izročil spominske medalje in plakete skupini avstrijskih državljanov, ki so sodelovali v osvobodilnem boju jugoslovanskih narodov. Odlikovanja je prejelo 26 bivših borcev, ki so se v okviru jugoslovanskih enot borili proti fašizmu, ter štiri vdove nekdanjih avstrijskih borcev v jugoslovanski narodnoosvobodilni vojski. Jugoslovanski predsednik Tito jih je odlikoval v znak priznanja in hvaležnosti za delež k skupni zmagi nad fašizmom, za zblíževanje in prijateljstvo med narodi.

Ko je izročal spominske medalje in plakete, je veleposlanik Vlahov izrazil zadovoljstvo, da lahko v imenu predsednika Tita izroči odlikovanja nekdanjim soborcem proti fašizmu. Vesel sem, je dejal, da je avstrijska vlada, čeprav z zamudo desetih let, dala soglasje za to izročitev spominskih plaket in tako pokazala pripravljenost, da izkažemo priznanje tudi njenim državljanom, ki so se skupaj z nami bojevali proti fašizmu in njegovim pomagačem. „To si želimo razlagati — kot je posebej poudaril veleposlanik Vlahov — kot znamenje dobre volje za nadaljnje poglabljanje odnosov med našima državama in kot

uvod v urejanje odprtih in nerešenih vprašanj iz državne pogodbe, brez česar se ne more razviti pravo in dobro sosedsko sodelovanje.“

V imenu odlikovanih bivših borcev se je za priznanja predsednika Tita zahvalil sekretar CK KP Avstrije Erwin Scharf. Naglasil je, da razume ta priznanja tudi kot odlikovanja, podeljena protifašističnemu odporu Avstrije proti nacističnemu režimu in kot priznanje deležu protifašistične Avstrije pri razbijanju Hitlerjevega barbarskega in zatiralskega režima. Scharf je spomnil, da je bil avstrijski boj za svobodo v okvirih narodnoosvobodilnega boja Jugoslavije organiziran po zaslugi pogumne pobude jugoslovanskih komunistov pod vodstvom današnjega predsednika Tita. „Zato imajo ta odlikovanja — je dejal Scharf — še posebno moralno vrednost, upoštevajo ugled in moč jugoslovanskega narodnoosvobodilnega boja in njegove zmage nad brutalnimi metodami zaslužjevanja nemške vojne mašinerije in esesovskih enot.“ Ob koncu pa je Scharf opozoril, da so se iz skupnih ciljev tovariškega sodelovanja v boju proti Hitlerjevemu režimu spletle močne vezi spoštovanja in prijateljstva do narodov Jugoslavije, „za katere želimo, da bi se izrazile tudi v odnosih med narodi Avstrije in Jugoslavije.“

ODLOČNO ODKLANJAMO VSAKO PREŠTEVANJE!

Živimo 1500 let na naši zemlji

Preprečili bomo ugotavljanje manjšine

ker je nedemokratično in proti avstrijski državni pogodbi

Volkzählung besonderer Art

Das ist Minderheitenfeststellung

gegen die Demokratie gegen den Staatsvertrag gegen die Minderheit

Koroški Slovenci vedno spet odločno in nedvoumno izpovedujemo, da brezpogojno odklanjamo vsakršno preštevanje ali ugotavljanje manjšine kot pogoj za rešitev odprtih manjšinskih vprašanj oziroma za izpolnitev tozadevnih obveznosti Avstrije iz državne pogodbe.

Proti nameravanemu „štetju posebne vrste“, ki v resnici pomeni ugoditev zahtevi nemških nacionalistov po ugotavljanju manjšine, sta se izrekli osrednji organizaciji koroških Slovencev tudi s posebnimi lepaki. V slovenskem in nemškem jeziku ZSO in NSKS poudarjata, da je takšno preštevanje nedemokratično, naperjeno proti manjšini in nasprotuje državni pogodbi.

Zato bomo koroški Slovenci, ki že 1500 let živimo na naši zemlji, ob solidarni podpori demokratičnih sil večinskega naroda preprečili ugotavljanje manjšine!

Izjava nove vlade

Na volitvah 5. oktobra izvoljeni parlament se je ta teden sestal na prvi seji ter izvolil svoje predsedstvo in posamezne odbore. Ta teden pa se je parlamentu predstavila tudi „nova“ zvezna vlada (ostala je nespremenjena).

Na, za katero je kancler dr. Kreisky orisal program za naslednja štiri leta.

V luči vladne izjave, ki jo je kancler podal v sredo, bo zvezna vlada, ki jo na podlagi absolutne večine pri volitvah spet sama sestavlja socialistična stranka, v bistvu nadaljevala dosedanje politiko. Od prejšnjega se novi vladni program razlikuje pravzaprav le v toliko, da se je vlada pri izdelavi smernic za svoje bodoče delo tokrat dosti bolj ravnala po vidikih, ki jih narekuje trenutni in — v kolikor je to mogoče predvidevati — nadaljnji gospodarski razvoj. Zato je v izjavi vedno spet zaslediti formulacije, ki kažejo v smer varčne finančne politike; reforme so predvidene samo tam, kjer jih bo mogoče izvajati brez večjih sredstev.

Kancler Kreisky se je v svoji vladni izjavi dotaknil tudi manjšinske problematike. Dejal je, da si bo vlada prizadevala za nadaljnje izboljšanje odnosov z Jugoslavijo na vseh področjih, „pri čemer jo bo vodilo načelo, da je pogodbene obveznosti treba izpolniti in najti rešitve za tiste probleme, ki so v zadnjem času bremenili odnose med obema državama“. Znotraj države „pa se bo zvezna vlada trudila zlasti za nadaljnje izvajanje določil državne pogodbe glede manjšin“.

V teh načelnih brez dvoma pozitivnih izjavah bi lahko videli uvod v novo, obetajoče obdobje reševanja naših vprašanj — seveda če je kancler pri tem mislil na enaka merila, kot jih je nakazal v južnotirolskem vprašanju. Tam je namreč napovedal, da bo vlada „v sporazumu z južnimi Tirolci priganjala k ne samo vsebinsko zadovoljivi, marveč tudi h kolikor mogoče hitri rešitvi“.

V KOROŠKI KMETIJSKI ZBORNICI:

Slovenščina brutalno zatrta

Ali je nacistično povelje „Kärntner sprich deutsch!“ še vedno veljavno?

Za tistega, ki je morda veroval zagotovilo merodajnih dejavnikov na deželni in državni ravni, da je Avstrija pripravljena manjšinsko vprašanje rešiti širokogrudno in v duhu svojih obveznosti iz državne pogodbe, je moralo biti zasedanje koroške kmetijske zbornice minuli petek naravnost porazno: Kakor da bi še vedno živeli v dobi nacizma, ko je veljalo povelje „Kärntner sprich deutsch!“ in je bil tisti, ki se temu povelju ni uklonil, izpostavljen najhujšemu nasilju, je bil poskus slovenskega zastopnika v zbornici, da bi za uvod svojega govora spregovoril nekaj besed tudi v materinem jeziku, brutalno v kati zatrt. V očitnem nasprotju z načeli enakopravnosti in demokracije je bilo brezobzirno uveljavljeno naziranje, da je na Koroškem prostora le za nemški jezik.

Do tega zelo zgovornega in za koroške razmere značilnega primera, kako enakopravnost obeh narodov in obeh jezikov v deželi izgleda v praksi, je prišlo ob nastopu zborničnega svetnika Toneta Krušica, izvoljenega na listi Skupnosti južnokoroških kmetov. Ko se je hotel svojemu predhodniku ekon. svetniku Mirku Kumru (ki je odstopil iz zdravstvenih razlogov) zahvaliti v slovenskem jeziku in se kot novozaprizeženi zastopnik južnokoroških kmetov uvodoma predstaviti v obeh jezikih, „kakor se govori na južnem Koroškem v dveh jezikih“, ga je že ob prvih besedah nestržno prekinil ÖVP-jevski poslanec Deutschmann. Ni se oziral na druge zastopnike v zbornici, ki so odkrito pokazali, da ne soglašajo z njegovim ravnanjem; ni poslušal niti predsednika Sodata, ki ga je skušal miriti; in predvsem se ni zmenil za opozorila zborničnega svetnika Krušica, ki je spomnil, da je v zbornici

slovensko govoril tudi njegov predhodnik Kumer — Deutschmann je bil slep in gluha za vse to ter je naravnost avtoritativno preprečil, da bi Krušic govoril v slovenščini.

Ni bistveno, ali je Deutschmann zavesno lagal ali je bil samo preveč „v zaletu“ in se zato ni spominjal resnice, ko je zanikal, da bi bil Mirko Kumer v zbornici kdajkoli govoril slovensko. Vendar je to dejstvo, ki ga ni mogoče spraviti iz sveta niti z opozarjanjem na poslovnik kmetijske zbornice, ki je v duhu koroške „tolerance“ seveda tako „demokratičen“, da kot uradni oziroma poslovni jezik dopušča edinole nemščino. Ravno zato pa se je Krušic v svojem nastopnem govoru v zbornici ponovno — kakor pred njim že njegov predhodnik — zavzel za demokratizacijo te stanovske organizacije, tako da bi se slovensko govoreči kmetje v zbornici lahko ustno in pisмено posluževali tudi svojega materinega jezika. Pri tem se je skliceval na tako imenovani Hauerjev odlok z dne 19. 8. 1968, s katerim je bilo vsaj interno in začasno rešeno vprašanje slovenščine v upravi. Hkrati pa je poudaril, da bi moralo v tem smislu tudi zbornično glasilo „Der Kärntner Bauer“ vsaj glavne objave in najvažnejše članke objavljati tudi v slovenščini. „To gotovo niso zahteve, ki jih ne bi bilo možno izpolniti,“ je naglasil zbornični svetnik Krušic, „bi pa to bistveno prispevalo k utrjevanju zaupanja slovenskih kmetov v svoje stanovsko zastopstvo.“

Poleg tega je zbornični svetnik Krušic opozoril še na vrsto perečih problemov, ki tarejo predvsem malega kmeta na južnem Koroškem. Tako je opozoril, da je na Koroškem velik del kmetov zaradi neugodne strukture njihovih kmetijskih obratov prisiljen, da najdejo dodatno zaposlitev in tako preživljajo svoje družine. Menil je, da bi morala kmetijska zbornica posvetiti večjo skrb prav skupini kmetov, in sicer ne samo na področju kreditov in subvencij, marveč še posebej glede strokovnega šolanja in neposredne strokovne pomoči, da bi jim tako olajšala preusmeritev in specializacijo njihovih obratov. Nadalje se je Krušic zavzel za

ustrezno zavarovanje donosnih kmetijskih površin pred nevarnostjo, da bi se v čedalje večji meri uporabljale za potrebe industrije in urbanizacije, pri tem pa opozoril zlasti tudi na naraščajoče onesnaženje kmetijskih in gozdnih površin. Kot eno bistvenih vprašanj današnjega kmetijstva je poudaril potrebo nadaljnjih oblik kooperacije, ob koncu pa je zbornico pozval, naj se odloči o vzame za ustrezno ureditev vprašanja cen kmetijskih pridelkov, ker le tako bo uspelo zagotoviti obstoj tudi malemu kmetu ter ga zavarovati pred odselitvijo v drug poklic.

Na zasedanju kmetijske zbornice so z raznih strani osvetlili pereča vprašanja kmetijstva ter sprejeli vrsto sklepov. Med drugim je bil z večino izglasovan sklep o povišanju prispevka, ki ga morajo kmetje plačevati za svojo stanovsko organizacijo; pri tem pa je celo nemški tisk izrazil začudenje, kako je mogel za tozadevni ÖVP-jevski predlog glasovati tudi slovenski zastopnik (vse druge frakcije so predlog odklonile — op. ured.), ko pa mu je prav ÖVP-jevski predstavnik preprečil, da bi se v zbornici poslužil svojega materinega jezika.

Sploh je nad zasedanjem obvisela temna senca ravno zaradi tega najnovejšega primera koroške nestrpnosti. Deutschmann (le mimogrede: pri njem ne velja latinsko geslo „nomen est omen“ — ime in znamenje, ali včasih že ime pove, kaj je kdo; kajti njegovo „nemško“ pokolenje ne sega niti za eno generacijo nazaj, saj je v Grabštanju javna tajnost, da njegova mati sploh ni znala nemško!) je spet enkrat dovolj prepričljivo demonstriral tisto miselnost, ki jo je pri njem in njemu duhovno sorodnih opaziti še posebej od leta 1972 naprej, ko so nemški nacionalisti družno z neonacisti pri zloglasnem „Tafelsturm“ v blato poteptali načela zakonitosti in pravnega reda, načela demokracije in enakopravnosti, skratka vse tiste vrednote, brez katerih ne more biti mirnega sožitja in skupnega razvoja obeh narodov v deželi.

Venera razkriva svoje skrivnosti

Doslej je bil planet Venera še precej skrivnosten. Toda prejšnji mesec je sovjetskim znanstvenikom uspel prvi večji prodor v ta del vesolja in tudi Venera je morala začeti razkrivati svoje skrivnosti.

Na površju Venere sta namreč prejšnji mesec mehko pristali kar dve avtomatski postaji — Venera 9 in Venera 10 — ter začeli oddajati na zemljo zanimive podatke. Obe postaji sta pristali na različnih mestih, oddaljenih 2200 kilometrov. Kraj pristanka Venere 9 je precej kamnit in divji, medtem ko je krajina, kjer je pristala Venera 10, dosti bolj „gostoljubna“; za oba kraja pa veljajo podatki: temperatura 495 stopinj, pritisk 95 atmosfer, veter pa piha s hitrostjo 3,5 metra na sekundo.

Sploh so sovjetski znanstveniki s pomočjo obeh avtomatskih postaj odkrili marsikaj zanimivega v vesolju in porušili stoletne domneve. Prej so splošno mislili, da je površina zvezde ravna in da je peščena puščava zaradi uničujočega delovanja vetrov. Na podlagi podatkov, ki so jih prejeli z Venere, pa sedaj med drugim ugotavljajo, da so na planetu tudi mlade kamenine, podobne tistim, ki nastajajo na Zemlji po izbruhih ognjenikov.

Prve raziskave Venere so v Sovjetski zvezi začeli leta 1961 z izstrelitvijo prve avtomatske vesoljske postaje z imenom Venera. Toda do samega planeta je v okviru teh podvigov pristala šele Venera-4, in sicer — kar je dovolj značilno za tovrstno tekmo med obema velikima silama — le nekaj ur pred ameriškim Mariner-5. Pri sedanjem poskusu poudarjajo zlasti izredno natančnost celotnega poleta, prav tako pa tudi neverjetno ostrino posnetkov, ki so jih prejeli s planeta, oddaljenega več kot 300 milijonov kilometrov od naše Zemlje.

Priznanja bivšim borecem NOB

V okviru pokrajinske proslave 30-letnice osvoboditve v kraju Stienti pri Rovigu so bivšim aktivnim udeležencem odporiškega gibanja podelili spominska priznanja ANPI (zveze italijanskih borcev proti fašizmu in žrtev fašizma — op. ured.). Svečanost pa je imela še poseben značaj zato, ker je ob tej priložnosti tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu podelil spominske kolajne večjemu številu borcev iz pokrajine Rovigo, ki so se borili proti naci-fašizmu na jugoslovanskih tleh kot pripadniki jugoslovanskih in italijanskih enot narodno-osvobodilne vojske.

Generalni konzul Renko je naglasil, da ni naključje, če se taka priznanja podeljujejo istovrstno, marveč je to značilno, saj so jugoslovanski in italijanski borci za svobodo že tedaj s skupnim bojem proti skupnemu sovražniku — fašizmu postavljali temelje današnjemu prijateljstvu, sodelovanju in razumevanju.

Zelo očitni okret na levo, ki se je pokazal pri letošnjih upravnih volitvah v Italiji, je v dogajanje na odru in še posebej za kulisami političnega življenja te po tradiciji močno krščanske države vnesel povsem nove elemente. Tudi v desničarskih strankah in prav tako tudi v cerkvenih krogih je začelo prodirati spoznanje, da je „stare poti“ konec in da se bo treba usmeriti po novi poti. To pa predvsem pomeni, da v bodoče ne bo več možno delati politiko povsem brez in mimo komunistične partije, ki je pri zadnjih volitvah ostala le še za nekaj odstotkov za vodilno krščansko demokracijo — torej je postala faktor, ki mu bo pri bodočem oblikovanju političnega dogajanja treba priznati ustrezno mesto in primerno mero sodelovanja.

S takšnimi dejstvi se posebno težko sprijaznijo seveda v vodilnih cerkvenih krogih, kjer bi se verjetno lažje sporazumeli s samim hudičem kot pa s komunisti. Lep primer za tako domnevo je rimski kardinal Poletti, ki je v nedavnem govoru z ozirom na lokalne volitve, ki bodo v Rimu približno pomlad, skušal narisati na steno hudiča: kaj bi bilo, če bi pri volitvah zmagali komunisti. Menil

je namreč, da večno mesto nikakor ne bi moglo biti tudi „mesto boga“ oziroma njegovega namestnika na zemlji papeža, hkrati pa „mesto brez boga“ oziroma „mesto rdeče uprave“; po njegovem mnenju bi med tema dvema mestoma nujno nastal spor.

Komunisti so na te izjave, ki jih je ocenili kot vmešavanje cerkve

neprijetna zato, kakor pravi list, ker nam želijo odvzeti pravico, da kot pastirji cerkve opozorimo katoličane Rima na doslednost načel, ki jih oznanjamo, a ki so nezdružljiva z marksistično doktrino, sovražno krščanski veri.

„Ne gre za dolžnosti vernikov in cerkve o strinjanju z marksizmom,“ odgovarja Luigi Petroselli

Večno mesto Rim „mesto boga“ ali „mesto brez boga“

v predvolilni boj, dali zelo preprost odgovor: v Rimu je dovolj prostora za novo prestolnico tako katoličanov sveta oziroma za „mesto boga“, kakor tudi občinsko komunistično-socialistično upravo oziroma tako imenovano „mesto brez boga“. Vsakdo je avtonomen in neodvisen na svojem področju, možno pa je tudi sodelovanje. Sicer pa bodo Rimljani o tem odločali na spomladanskih lokalnih volitvah.

Vatikanski list Osservatore Romano meni, da je ta polemika „pričakovana in neprijetna“ —

v uradnem komunističnem glasilu Unita, „še manj pa drži, da kardinalu Polettiju oporekamo pravico do tega, da o teh stvareh pove svoje mnenje na verskih, pa tudi političnih zborih. Nasprotno, mi bi radi razpravljali o tem, k temu bi lahko tudi kaj doprinesli. Sporno je nekaj drugega.“

Cerkve se namreč vmešava v predvolilni boj s tem, da poziva vernike na spopad med „mestom boga“ in „mestom brez boga“. S tem cerkev v bistvu ohranja versko vojno med strankami. To pa je napad na načela avtonomije in

neodvisnosti med cerkvijo in državo, med religijo in politiko.

„Vprašanje teh odnosov je rešeno že leta 1946, ko so se Italijani na referendumu izjasnili za suvereno republiko, neodvisno in avtonomno v odnosu na cerkev, pravijo komunisti. Pogrevati krščanske spopade med cerkvijo in državo oziroma občino bi le še poslabšalo že tako težak položaj glavnega mesta Italije, to pa ne bi bilo dobro niti za cerkev, niti za Rim, niti za Italijo. Nasprotno. Komunisti menijo, da bi taka občinska uprava (komunisti in socialisti — op. ured.) dala mestu „več ugleda“; aktivneje bi reševala njegove probleme in bila v korist vsem, torej tudi cerkvi.“

Ne glede na podporo s strani vatikanskega glasila mnenje kardinala Polettija ne smatrajo za stališče vsega Vatikana. Tako je na primer torinski kardinal Pelegrini šele pred nedavnim izjavil, da ni samo „pravica, marveč dolžnost“ sodelovati s tistimi, ki rešujejo skrbni vernikov na socialnem in gospodarskem področju. Ta izjava pa se je nanašala na novo občinsko upravo industrijskega Torina, ki je sedaj v rokah komunistov in socialistov.

New York pred bankrotom

Največje mesto na svetu — New York — je zadolženo čez glavo in se bo znašlo na robu bankrota, če ne bo v zadnjem hipu uspelo najti rešitev. Kajti predsednik Ford je že zavmil prošnjo, da bi zvezna vlada prisločila na pomoč mestu gigantu, ki bi za kritje odprtih terjatev in za normalizacijo svojega življenjskega teka potrebovalo najmanj 3,5 milijarde dolarjev.

Zanimivo, da je prišlo do teh finančnih težav prav v času, ko je postal newyorški župan bivši „finančni minister“ tega mesta Abraham Beame. Seveda so se problemi kopičili že prej, le da so jih reševali z vedno novim izdajanjem obveznic, ki so jih kreditni instituti tako širokosrčno sprejemali. Tako bi bankrot New Yorka imel lahko usodne posledice ne samo za 9 ameriških bank, ki so s krediti 900 milijonov dolarjev udeležene pri financiranju mesta, temveč tudi za 271 drugih bank, ki imajo 20 odstotkov svoje aktivne naložene v zadolžnice mesta New York, ter 56 nadaljnjih bank, ki imajo teh zadolžnic kar za polovico svoje aktivne.

Župan Beame je hotel prvo rešitev poiskati v tem, da je odpustil 8000 policistov in 12 tisoč drugih uradnikov, katerih število je v zadnjih letih nenehno naraščalo in je preseglo število 300.000, pri tem pa so seveda naraščali njihovi prejemki v povprečju za 9 odst. na leto. Odpustili so tudi 20.000 učiteljev in zaprli več bolnišnic. Vendar vsi ti ukrepi niso bistveno izboljšali položaja, ki je postal katastrofalen, ko so banke izjavile, da niso več pripravljene še naprej polniti sod brez dna.

Tako so se v New Yorku in sploh v Ameriki znašli pred usodnim vprašanjem, kako in kakšno zdravilo bi lahko poiskali za hudo bolnega bolnika. Kajli nevarni položaj New Yorka ni le problem mesta samega, ampak se kriza prav lahko razširi najprej na ameriško, pozneje pa tudi na svetovno finančno prizorišče, kar bi lahko imelo nepredvidene posledice za nadaljnji gospodarski razvoj v najširšem mednarodnem merilu. Zato je nevarnost bankrota, ki grozi trenutno New Yorku, hkrati tudi resna grožnja vsemu svetu. Torej je povsem razumljivo, da s čedalje večjo skrbjo spremljajo tozadevni razvoj tudi v mnogih drugih delih sveta, še posebej pa v zahodni Evropi.

Še naprej vso podporo

boju koroških Slovencev za narodno enakopravnost

Kakor smo v našem listu že obširno poročali, je delegacija Kluba slovenskih študentov na Dunaju meseca septembra med obiskom v Beogradu in Novem Sadu navezala prve stike z Zvezo socialistične mladine Jugoslavije. Na skupnem sestanku sta takrat obe organizaciji izrazili željo po tesnem sodelovanju in se tudi dogovorili za delovni sestanek, na katerem naj bi proučili možnosti ter sprejeli smernice tesnejšega sodelovanja med jugoslovansko mladino ter slovenskimi študenti v Avstriji. Do takega delovnega srečanja je prišlo prejšnji teden, ko se je zastopstvo Kluba slovenskih študentov na Dunaju mudilo v Beogradu. O tem obisku nam je klub poslal naslednje poročilo.

Delegacija Kluba slovenskih študentov na Dunaju se je pretekli teden mudila v Beogradu na delovnem sestanku pri Zvezi socialistične mladine Jugoslavije (ZSMJ), kot je bilo to domenjeno na klubskem potovanju po Vojvodini septembra tega leta.

Delegacijo Kluba slovenskih študentov na Dunaju so sprejeli sekretar ZSMJ M. Topalović, predsednica komisije za kadrovska vprašanja pri ZSMJ Vesna Jovičič ter predsednik komisije za mednarod-

ravno danes, ko avstrijska vlada pripravlja ugotavljanje manjšine.

Ob tej priložnosti so zastopniki Zveze socialistične mladine Jugoslavije ponovno jasno izrazili solidarnost vse jugoslovanske mladine z našim bojem za narodno enakopravnost ter nam zagotovili vso moralno podporo.

Spričo mnogih stičnih točk je prišlo tudi do več konkretnih dogovorov, tako o medsebojnem informiranju, o izmenjavi raznih publikacij, o možnostih opravljanja počitniške prakse v Jugoslaviji in o drugem. Tudi je bilo poudarjeno, da bo sodelovanje Zveze socialistične mladine Jugoslavije z avstrijskimi študentskimi in mladinskimi organizacijami odvisno v prvi vrsti od tega, kakšno stališče zavzemajo te organizacije do manjšinskega vprašanja.

Delegacija Kluba slovenskih študentov na Dunaju je obiskala tudi

avtonomno pokrajino Kosovo, kjer se je lahko na licu mesta prepričala o praksi enakopravnega razvoja vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, saj je znano, da je na Kosovu 70 odstotkov vsega prebivalstva Albancev. V Prištini, glavnem mestu pokrajine, je predsednik pokrajinske konference ZSMJ Agim Zatrić podal obširno sliko o rezultatih družbenopolitičnega in gospodarskega razvoja te pokrajine. Sicer je Kosovo še danes eno izmed manj razvitih področij Jugoslavije, vendar so bili v povojnih letih doseženi izredni uspehi, kar se tiče izboljšanja življenjskih pogojev tamkajšnjega prebivalstva. Klusko delegacijo pa je sprejel tudi Mihailo Zvicer, predsednik pokrajinske konference SZDL, in jo obširno seznanil s problemi, ki so se in se še porajajo v zvezi z reševanjem manjšinskih vprašanj v tej pokrajini.

Ob koncu tridnevnega obiska sta obe organizaciji izrazili odkrito željo po poglobilni medsebojnega sodelovanja, ki bo — spričo doseženih rezultatov na teh prvih razgovorih — gošovo koristno tako za Klub slovenskih študentov na Dunaju kot tudi za Zvezo socialistične mladine Jugoslavije.

IV. Srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

V Gradišču v Slovenskih gorah tudi za prihodnje leto pripravljajo zdaj že tradicionalno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, in sicer bo ta prireditev — že četrta po vrsti — ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarja, hkrati pa v počastitev 100-letnice Cankarjevega rojstva. Organizatorji so Kulturno-prosvetno društvo Ernestek Golob-Peter v Gradišču, občinski odbor ZSMS Gradišče, revija „M“ in revija „Antena“ v Ljubljani, republiška konferenca ZSMS ter Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije.

Organizacijski odbor je pripravil poseben razpis, iz katerega povzemamo naslednje podrobnosti:

Na srečanju lahko sodelujejo pesniki in pisatelji začetniki, ki še niso izdali (razen v samozaložbi) nobenega svojega dela v knjižni obliki. Kandidati morajo biti stari več kot 15 let.

K sodelovanju so vabljeni vsi pesniki in pisatelji začetniki iz Slovenije ter drugih jugoslovanskih republik, iz slovenskih območij v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, kakor tudi pesniki in pisatelji začetniki med delavci v tujini in izseljenci.

Posamezni kandidat lahko sodeluje z največ tremi prispevki v slovenskem jeziku, napisanimi s pisalnim strojem v treh izvodih. Posamezni prispevek v prozi ne sme biti daljši od treh, v poeziji pa ne od dveh strani (prispevki naj bodo napisani le po eni strani lista, stran naj ima 30 tipkanih vrstic).

pisuje ustanovitev ljubljanske škofije v neposredno zvezo z boji, ki so se pričeli za celjsko posest, kako je vojvoda Vitovec oblegel cesarja Friderika v starem celjskem gradu, kjer je prišlo kranjsko plemstvo cesarju na pomoč, in da je cesar zaradi te srečne rešitve sklenil ustanoviti ljubljansko škofijo.

Gruden nadaljuje: „Ta pripovedka, na katero spominja freska v prezbitoriju ljubljanske stolnice, dovolj jasno označuje zvezo dveh

ANTON SVETINA:

Iz zgodovine Pliberka in okolice

znamenitih dogodkov. Isto potrjuje tudi naš kronist Valvasor, ko poroča da je Enej Silvij že takrat, ko je bil kardinal (1456—1458), nasvetoval cesarju, naj ustanovi škofijo v Ljubljani. Če Valvasor pripisuje Eneju v tej zvezi prvi predlog, moramo reči, da je kardinal le v konkretni obliki predlagal, kar je cesar že davno želel izvršiti. Preteklo pa je še nekaj let, preden je stvar dozorela.“

Cesar Friderik III. je izdal listino o ustanovitvi ljubljanske škofije v Gradcu dne 6. decembra 1461, papež Pij II. pa je ustanovo nove škofije potrdil z bulo, izdano v Pienci dne 6. septembra 1462. Vsebinsko obeh listin nas v predmetni razpravi zanima le v toliko, da sta med dotacijami nove škofije določeni župnija sv. Mihaela pri Pliberku (v nadaljevanju Šmihel pri Pliberku) s pripadajočimi vikariati in župnija sv. Nikolaja pri Beljaku (v nadalje-

vanju Šmiklavž pri Beljaku) s pripadajočimi vikariati, prva v dotacijo škofovi menzi, druga kot beneficij škofijskemu kapituлу. K župniji Šmihel pri Pliberku so spadali vikariati Pliberk, Črna in Globasnica in župnija Vogrče. Vikariat Globasnica je bil že kmalu po ustanovitvi škofije priključen prošnji Doberla vas, v vikariatu Pliberk pa sta nastali pri podružničnih cerkvah Mežica in Šent Danijel v drugi polovici 18. stoletja samostojni župniji.

K nadžupniji Šmiklavž pri Beljaku pa so spadali vikariati Šent Rupert, Dvor, Škočidol in Lipa. Že tukaj naj omenim, da je bil sedež nadžupnije Šmihel pri Pliberku kmalu po ustanovitvi ljubljanske škofije prenesen iz Šmihela pri Pliberku v mesto Pliberk, zaradi česar bomo v bodoče imenovali ta cerkveni okoliš pliberško okrožje, okoliš Šmiklavške župnije pa beljaško okrožje.

Kaj je dovedlo cesarja oziroma papeža, da sta novo ustanovljeni ljubljanski škofiji priključila tudi ti dve koroški cerkveni okrožji? Za to odločitev je bila v obeh primerih vsekakor merodajna dediščina po celjskih grofih. Glede pliberškega okrožja so važni podatki, kako je živel in deloval v naših krajih Enej Silvij Piccolomini, poznejši papež Pij II. Rojen leta 1405 je po končanih humanističnih študijah stopil leta 1431 v službo kot tajnik kar-

dinala Capranica, s katerim je prišel na koncil v Basel. Po smrti kardinala Capranica je postal tajnik bazelskega zbora. Ko je cesar Friderik III. bival leta 1442 v Baslu, je sprejel Eneja Silvija v svojo službo in ga vzel s seboj v Dunajsko novo mesto. Leta 1444 je s cesarjem prepotoval Štajersko, Koroško in Kranjsko. Leta 1445 je Enej Silvij, star že štirideset let, stopil v duhovniški stan in prejel od cesarja več cerkvenih beneficijev, med drugimi tudi župnijo sv. Pankracija v Starem trgu pri Slovenj Gradcu. Ta župnija je bila nadžupnija za cerkveno okrožje Slovenj Gradec, spadala pa je neposredno pod jurisdikcijo gornjegrajske opatije, posredno pa pod akvilejsko patriarhijo. Nadžupnik v Starem trgu pri Slovenj Gradcu je bil od nekdaj tudi nadžupnik in škofijski komisar za pliberško cerkveno okrožje. Enej Silvij pa ni nikoli sam upravljal župnije v Starem trgu, dobival je le del njenih dohodkov in imel tam svojega namestnika-vikarja. Opatija Gornji grad pa je spadala pod patronat celjskih grofov in ko je prevzel cesar njihovo dediščino, je prevzel tudi patronatske pravice nad vsemi cerkvami gornjegrajske opatije. Ko je bila tudi opatija Gornji grad s cesarsko ustanovno listino in papeško potrdilno listino dana v dotacijo škofovi menzi, je bila s tem dana v dotacijo tudi župnija Šmihel pri Pliberku s pripadajočimi vikariati, ker je od nekdaj spadala pod škofijski komisariat nadžupnije Stari trg pri Slovenj Gradcu. To je bilo znano tako cesarju kakor tudi papežu Piju II. kot nekdanjemu župniku te nadžupnije in sta iz tega razloga priključila tudi pliberško cerkveno okrožje ljubljanski škofiji.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Jugoslovanska umetnost

prikazana na Dunaju

V navzočnosti visokih predstavnikov političnega in kulturnega življenja ter diplomatskega zbora je bila v torek 28. oktobra v razstavnih prostorih dunajske akademije likovnih umetnosti odprta obsežna razstava z naslovom „Vidiki sodobne jugoslovanske umetnosti“. Razstavo, ki jo pritevajo med najpomembnejše jugoslovanske likovne razstave v zadnjih letih sploh, je odprla dr. Herta Firnberg, minister za umetnost in znanost. Jugoslovanski veleposlanik na Dunaju inž. Gustav Vlahov pa je ob tej priložnosti izrazil prepričanje, da bo ta razstava, prirejena po dolgem premoru, ki je bil posledica znanih razmer v odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo, vzbudila zanimanje ne le za jugoslovansko sodobno slikarstvo, marveč tudi za širšo kulturno ustvarjalnost v Jugoslaviji.

Prav tako v poslopu akademije likovnih umetnosti in v okviru omenjene umetnostne razstave pa bo 12. novembra (ob 19. uri) gostoval mednarodno znani Trio Lorenz iz Ljubljane. Spored bo obsegal skladbe Haydna, Škerjanca, Lebiča in Šostakoviča ter bo v izvedbi tega kvalitetnega ansambla res edinstven kulturno-umetniški užitek.

Muzej groze in strahu

Pod starimi oboki nekdanjega skladišča v bližini londonske trdnjave Tower so odkrili nov muzej, ki ga radi obiskujejo domači in tuji turisti, ki jih pol privede v britansko glavno mesto. Za lokacijo muzeja so zbrali ulico Tooley, v kateri je bil v 16. stoletju prostor za mučenje ječnikov; prav tako pa je bil tam tudi tako imenovani steber sramote, ob katerega so vezali ljudi, ki so

se kakorkoli pregrešili.

Kraj za muzej, katerega naslov bi lahko prevedli „Prekletstvo in smrt“, je bil torej povsem pravilno izbran. Da bi bilo ozračje še primernejše, osvetljujejo prostore le sveče. Zato se ni čuditi, da marsikdo, posebno človek s slabimi živci, odneha že ob samem začetku ogleda tega muzeja.

Kdor pa se drzne dalje, se kmalu znajde v dvorani „legend“, kjer so prikazani čarovniki in čarovnice, demoni in razna druga „nezemeljska“ bitja. V glavni dvorani je „zgodovinski oddelek“ s pravim bogastvom zanimivosti. Pri vratih „sprejme“ obiskovalca Boadicea, angleška kraljica iz prvega stoletja, ki se je proslavila s hrabrostjo in predvsem s krutostjo; v muzeju je prikazana pri enem njenih najbolj priljubljenih opravil — pri mučenju ujetnika. V tem oddelku se obiskovalec srečuje predvsem z znanimi zgodovinskimi osebnostmi, zlasti s tistimi, ki so jih v trdnjavi Tower „skrajšali za glavo“, njih torej umorili. Gre za figure v naravni velikosti, v avtentičnih nekdanjih oblačilih, prikazane pa tako, kot so jih nekoč mučili in umorili v trdnjavi, ki je skozi stoletja služila najprej kot kraljevska rezidenca, nato pa kot glavna državna ječa.

Višek te razstave strahot in zločinov pa predstavlja zadnji del muzeja, kjer so prikazani najrazličnejši načini in sistemi mučenja, ki so bili v rabi v nekdanjem zloglasnem londonskem Towerju.

Z dovoljenjem avtorja začenjamo v nadaljevanjih objavljati njegovo razpravo, ki je bila pod naslovom „Prispevki k zgodovini Pliberka in okolice“ objavljena v zgodovinskem časopisu, Ljubljana, letnik XXVIII, 1974/5-4.

Uredništvo

Slovenski zgodovinar Josip Gruden opisuje ustanovitev ljubljanske škofije takole: „Sredi petnajstega stoletja se je izvršil za slovensko zgodovino znameniti prevrat. Izumrl je močnejši rod celjskih grofov. Izmed srednjeveških dinastov (goriških in koroških grofov Andeksov in Ortenburžanov), ki so si z akvilejskimi patriarhi delili posest slovenskih dežel, so v XV. stoletju le še celjski grofje obvarovali svojo moč in svoj ugled. Imeli so na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem mnogo gradov, trgov in mest, velika posestva tudi na Hrvaškem in v Slavoniji. Cesar Sigismund jih je dvignil celo v knežji stan. Ker so bili z njihovimi posestvi združeni mnogi patronati, so imeli tudi v cerkvenih zadevah velik vpliv. Poleg tega so bili tudi zavetniki (advokati) samostanov in škofij, med drugimi benediktinske opatije v Gornjem gradu, kartuzijanskega samostana v Pletterjah, zagrebške škofije. S Habsburžani so bili v večnem prepiru, ker sta obe dinastiji stremeli za tem, da zavarujeta in razširita svoj vpliv v slovenskih pokrajinah.“

Nato Gruden opisuje, kako je prišlo po smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika leta 1456 do spora za dediščino, ki se je končal s poravnavo med cesarjem Friderikom in vdovo Katarino 7. marca 1458, po katerem je Katarina prepustila cesarju vsa celjska posestva na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem in si je izgovorila le krški grad z letno rento 2000 goldinarjev. Na to opisuje, kako legenda pri-

„Zarja“ priredila koncert

v počastitev državnega praznika in 20-letnice podpisa državne pogodbe

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli je v soboto 25. oktobra vabilo v farno dvorano, kjer je priredilo koncert v počastitev avstrijskega državnega praznika in 20-letnice podpisa državne pogodbe. Prosvetaši „Zarje“ so k sodelovanju povabili tudi pevsko zbor sosednjih SPD „Trla“ iz Žitare vasi ter SPD „Obir“ z Obirskega. Tako je obiskovalcem te prireditve bil na voljo pester kulturni spored. Predsednik SPD „Zarja“ Peter Kuhar pa je med številnimi udeleženci pozdravil tudi domačega župana deželnega poslanca Josefa Lubasa ter tajnika Slovenske prosvetne zveze Andreja Kokota.

Predsednik Kuhar je ob tej priložnosti orisal delež koroških Slovencev v borbi proti fašizmu in s tem tudi k osvoboditvi Avstrije. Posebej je naglasil, da so koroški Slovenci v tej borbi dali ogromne človeške in materialne žrtve. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da je leta 1955 prišlo do podpisa avstrijske državne pogodbe, v kateri so koroškim Slovincem zajamčene vse narodnostne pravice ter naglasil, da Slovenci pričakujemo čimprejšnjo dosogo pravic in to brez ugotavljanja.

Spregovoril je tudi župan Lubas, ki je društvu čestital k lepi prireditvi. Govoril je o dobrih odnosih med obema narodoma v deželi ter o veliki pridobitvi Avstrije, ko je postala spet svobodna in je zavladal demokratični režim. Poudaril je tudi veliki pomen demokracije, ki človeku daje svobodo, hkrati pa ga s sprejetimi zakoni omejuje in obvezuje, da priznava državno tvornost, v kateri živi.

To so bile lepe besede ob prazniku. Žal pa župan Lubas ni povedal, da Avstrijo bremenijo obveznosti, ki jih do danes še ni izpolnila. To je člen 7 državne pogodbe, ki bi ga posebno ob taki priložnosti moral omeniti. Seveda bi kot zagovornik demokracije moral povedati še marsikaj, namreč, da pri

nas v Avstriji ni vse tako demokratično in pravično, kot je to zapisano na papirju. Da je tudi vladajoča stranka klonila nacionalističnim silam v državi, posebno po letu 1972, ko so podrl vse dvojezične napise. Takrat je oblast pozabila na izvajanje zakona, ki zapoveduje kazni, kadar se kdo ne ravna po njem ali celo onemogoči izvajanje le-tega. To je samo eden od številnih primerov „široke demokracije“ v naši državi.

Prosvetaši SPD „Zarja“ so ob tej priložnosti pokazali svojo kulturnost, da so zvesti domovini, da ljubijo svoj lastni in spoštujejo tudi večinski narod. To je bil najbrž najboljši odgovor posebno tistim, ki sicer tako prisegajo na zvestobo domovini, a ob taki priložnosti očito pozabljajo na svoja čustva. Na odru, ki ga je krasila avstrijska zastava, je moški pevski zbor „Zarje“ pod vodstvom Joška Wrulicha zapel slovensko in nemško pozdravno pesem, katerima so potem sledili še drugi napevi. Joško Wrulich pa je nastopil tudi z mešanim pevskim zborom. Razveseljivo je, da se je ob tej priložnosti predstavil z delno novim sporedom in to z ubranim

petjem ter — kar je treba posebej naglasiti — z zelo pomlajenim zborom.

Tudi folklorni ansambel „Zarje“ se je izredno postavil. Svoje točke je odplesal z velikim elanom in v dvorano vnesel živahno vzdušje. Sploh moramo reči, da je bil spored pester in lep! Tudi gostje — pevski zbor sosednjih društev — so se dobro predstavili. Ženski oktet SPD „Obir“ z Obirskega pod vodstvom Valentina Polanška je že s svojo prvo pesmijo navdušil. Polanšek je zbral res odlične glasove in jih tudi lepo „opilil“. Jozej Starc je prišel s pevskim zborom SPD „Trla“ iz Žitare vasi. Tudi on je presenetil z novimi pesmimi.

Prireditev je bila vsestransko pestra in zanimiva. Vsem gre priznanje za njihovo prizadevnost. Priznanje pa gre tudi Marjanu Sriencu, ki je napovedoval posamezne točke in recital Polanškovo pesem „Sosed pri sosedu“.

Prosvetašem Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ v Železni Kapli je treba priznati brezhubno organizacijo prireditve, ki je bila res lepo, kulturno darilo ob državnem prazniku.

Koroški turizem uspešen

V dosednji letošnji poletni sezoni od maja do vključno avgusta, je bil koroški turizem zelo uspešen. Iz podatkov koroškega statističnega urada je razvidno, da so v zgoraj omenjenem obdobju našli na Koroškem 13,8 milijona prenočnin, kar pomeni, da je to število v primerjavi z lanskim letom naraslo za 9,2 odstotka. Zanimivo je tudi, da je bil mesec avgust 1975 kljub lepemu porastu števila nočnin, slabši od lanskega leta in sicer kar za 8,2 %. Kljub temu dejstvu pa je bil avgust s 5.098.900 nočitvami tretji najboljši mesec avgust v povojni dobi.

V letošnjem mesecu avgustu je znašalo število nočnin inozemskih turistov 4.162.800 ali 81,6 % vseh nočitev. Na obrtne turistične obrate je v mesecu avgustu odpadlo 2.383.000 nočnin, kar je v primerjavi z lanskim letom padec števila za 7,4 %. Na privatnem sektorju so našli 1.728.000 nočnin, kar odgovarja nazadovanju za 9,7 %. Močan padec števila nočnin so beležili v Kampinških in sicer za 16,4 %. Porast števila nočnin pa so beležili v ostalih prenočitvenih lokacijah — 369.000 nočnin — kar odgovarja prirastku za 12,1 %. To zvišanje števila nočnin

gre predvsem na račun apartmajev.

Število nočnin v obrtnih in privatnih turističnih obratih se je zmanjšalo v glavnem zaradi tega, ker je nazadoval pritek inozemskih gostov. Tako so gostje iz ZRN beležili 13,6 odstotka (3.137.000 nočnin), turisti iz ZDA 32,3 % (4.602 nočitev), iz Švice 12,0 % (19.571 nočitev) in iz Jugoslavije 22,7 % (2.691 nočitev) manj nočnin kot prejšnje leto.

Kljub nazadovanju števila nočnin v mesecu avgustu, pa je računati s porastom letošnje poletne sezone (od maja do vključno oktobra) za 12 %, kar je po lanskim turističnim stagnaciji v turizmu, lep uspeh.

Resnik - Kapla

Tudi pri nas posega grenka smrt v naše vrste. Tokrat nas je prizadela žalostna vest, da je nenadoma preminul povsod spoštovani in priljubljeni Lencej Türk, star 69 let.

Lencej izvira iz znane Turkov družine iz Resnika pri Borovljah. Turkovi veljajo že od nekdanj kot zvesti pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Sploh so Turkovi že od nekdanj neomajen stebel, ki ga najhujši viharji niso mogli premakniti še manj pa zrušiti. Tudi Lencej je šel zvesto po poti svojih prednikov.

V svojih mladih letih se je izučil pri borovelskem puškarnju Jakobu Košatu puškarstva in sicer je bil specializiran na izdelovanje puškinih kopit. Ker je zelo ljubil svojo domačo grudo, se je z veliko ljubeznijo bavil s kmetijstvom na Turkovini. Bil pa je tudi priden čebelar. S čebelicami je imel še posebno veselje, po drugi strani pa so mu prinašale še skromen dohodek. Že od mladih let naprej je bil Lencej v prvih vrstah slovenskega kulturnega življenja v našem kraju in okolici, zlasti s petjem je imel veliko veselja.

Ob lepem sončnem zaatonu se je od njega poslovila tudi narava s čudovitimi sončnimi žarki, ki so mu za slovo pestro osvetlili na vrhovih že pobeljene karavanske grebene. Prav tako so se ob milih zvokih posloviili tudi kapelški zvonovi, ki so

Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ na Kostanjah

vabi na proslavo ob

150-letnici smrti koroškega bukvnika Andreja Schusterja Drabosnjaka

v nedeljo 9. novembra ob 14. uri v slavnostni dvorani občine Vrba ob Vrbskem jezeru.

Sodelujejo:

- igralci SPD „Drabosnjak“
- pevski zbor „Mojcej“
- pevski zbor SPD „Loga vas“
- pevski zbor SPD „Danica“
- pevski zbor „Gallus“

Ljubitelji slovenske kulture in prosvete prisrčno vabljeno!

O d b o r

Izlet SPD „Obir“

Komaj leto dni staro Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem je pred nedavnim (v nedeljo 19. 10. 1975) priredilo izlet na Gorenjsko. Skozi jesensko jutro je šla pot 43 udeležencev preko Železne Kaple, Apač, Borovelj na Ljubelj. Pod zadnjimi ovinki onstran ljubeljskega predora smo zaman iskali kozoroge, ki bi prav golovo med sopotniki razveselili naše lovce. Zresnili smo se ob pogledu na spomenik mednarodnih žrtv, ki so med vojno pri gradnji karavanskega cestnega predora zgubile življenje. Mudilo se je naprej, kajti ob devetih so nas že čakali na Jesenicah. Predsednik tamkajšnega kulturno-prosvetnega kluba „Tone Čufar“ Jože Varl, je obirsko izletniško skupino sprejel z dvema vodičema jeseniške železarne. Po enournem obhodu mimo plavžev in topilniških naprav smo dobili vpogled v komplicirano proizvodnjo železa in jeklenih zlitin. 3500 stopinj Celzija — to je zdaleč presegalo naše predstave.

Neutrudljivi tovariš Varl nas je v avtobusu pospremil v Prešernovo rojstno vas Vrbo. Med potjo je dal zanimive podrobnosti o jeseniški občini. Pred Prešernovo rojstno hišo nas je sprejel predstavnik radoveljske občine, naše izletnike pa je s pesmijo pozdravil Ženski oktet iz Zabrčja in okolice. V Ribičevi izbi so nas pogostili z domačo zaseko in pristno kapljico. Obisk te hiše, v kateri se je rodil naš največji poet dr. France Prešern, vedno znova obogati slehernega obiskovalca, pa četudi se je tam že marsikdaj nahajal. Kako je Prešern tudi današnjemu človeku prisoten v slovenski kulturni zavesti, pričajo zapiski in podpisi v spominski knjigi. Mi, Obirčani smo potem odhajali z zvoki ženskega okteta v ušesih in z zavesljo v srcih, da sta Prešernova beseda in Prešernov duh neumrljiva.

Obisk begunjskega muzeja za časa NOB, nam je živo predložil moč in ljubezen slovenskega človeka do svojega naroda. Presunjeni smo gledali nacistične lepake o ustrelitvah, mučilniške celice, na stenah z nohti izpraskane poslovilne besede jetnikov, mučilniške naprave ter skrbno urejene nagrobne kamne v begunjskem parku in v Dragi. Pri Jožovcu (na domu svetovno znanih bratov Aysenik) se je od nas poslovil tovariš Varl. Zastopnik našega društva pa se mu je za vse priprave in izvedbo programa toplo zahvalil.

Mi pa smo se po kosilu ob prepevanju slovenskih pesmi odpeljali proti Bledu. Tam smo se povzpeli na grad, občudovali smo tjo urejeno starinsko zgradbo, uživali čudovit pogled na jezero, mogočno Jelovico in na zasnežene Karavanke. Grajski muzej nam je odprl pogled v zgodovino in nam ponovno očital nemilo usodo prelepe slovenske dežele, kateri so skozi stoletja gospodovali tuji mogotci in izžemalski imenitniki take ali take gospode.

Zaključili smo naš program izleta na Brezjah. V prejšnjih desetletjih so tu sem priromali Obirčani, Korčani in Selani peš preko Dolge njeve pod Košuto ter skozi Tržič. Naša sopotnika Vester in Ivan sta nekoč mnogo pešačila na take božjepotne kraje. Sodelujočenci našega izleta so si v Vrbi, v Begunjah, na Bledu in tudi na Brezjah nakupili razne spominke, da bi tako še dolgo poživljali spomine na lepo doživetje: prvi skupni izlet Slovenskega prosvetnega društva „Obir“.

OBVESTILO

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku obvešča svoje člane in prijatelje, posebno pa mladino, da se

PLESNI TEČAJ

prične v nedeljo 16. novembra. Prijave so še možne in to pri predsedniku Jošku Hudlu ali v Hranilnici v Pliberku, kjer boste dobili vse ostale tozadevne informacije.

O d b o r

Genjenim naročnikom

Z današnjim izvidom Slovenskega vestnika ste po daljšem času spet prejeli pošto položnico za vplačilo naročnine, ki kljub raznim podražitvam znaša za letošnje vedno samo 60 šilingov. Vse tiste naročnike, ki so s plačilom naročnine v zaostanku, vljudno prosimo, da bi se poslužili priloženih položnic in poravnali naročnino za tekoče leto.

Med upravo lista in vami naročniki in bralci obstaja skupna obveznost, ki je v tem, da uprava skrbi za redno izhajanje in dostavljanje lista, bralci in naročniki pa naj bi skrbeli za redno plačevanje. To bi bila najidealnejša oblika harmoničnega dela med bralci in izdajatelji lista.

Slovenski vestnik prihaja k vam točno vsak teden kot prijatelj, ki vas ne samo razvedruje, temveč tudi seznanja z dogodki doma in po svetu. Storite tudi vi svojo dolžnost, ki jo imate do svojega in našega skupnega glasila s tem, da plačate naročnino, ki je res malenkostna v primeri s trudom in stroški, ki jih je treba vložiti v eno samo številko lista.

Vsem tistim, ki so naročnino že poravnali, pa se zahvaljujemo za uvidevnost in zvestobo listu. Hkrati naprošamo bralce, da bi v krogu svojih znancev širili list in mu pridobivali novih naročnikov.

Uprava

aula slovenica

Celovec
Paulitschgasse 5-7

priljeva v pefek 14. novembra 1975 ob 19.30 uri

LITERARNI VEČER

članov Dolenjskega kulturnega festivala
v Kostanjevici na Krki

Recitirali bodo gledališki igralci

Iva Zupančič, Miha Baloh in Rudi Kosmač;
glasbena spremljava pianist prof. Andrej Jarc

Prisrčno vabljeni!

(Prireditve je bila zaradi terminskih težav sodelujočih preložena za teden dni.)

Železna Kapla

Prejšnji teden smo se na domačem pokopališču za vedno poslovili od Petra Kuharja, očeta znane Kuharjeve družine. Po dolgi in težki bolezni je umrl v bolnišnici v Celovcu.

Peter Kuhar je bil v Železni Kapli in okolici zelo priljubljen. To je pokazalo tudi veliko število žalnih gostov, ki so prišli od blizu in daleč, da mu izkažejo poslednjo čast. Pokojnik je bil priden delavec, po poklicu tesar; kot tak je bil poznan domala sleherni hiši ali domačiji, saj je takorekoč povsod že kaj gradil ali popravil. Poleg svojega poklica je bil Peter Kuhar vnet čebelar in je med svojimi čebelarskimi tovariši užival ugled in priznanje. Bil pa je tudi dober oče in mož v svoji družini. Njegova žena Helena in sin Peter sta se v dobi nacizma pridružila partizanom, v povojnih letih pa sta vodila v slovenski prosveti v Železni Kapli in še danes delujeta na tem področju,

prav tako pa tudi sin Miha in hčerka Bredica pojeta v domačem pevskem zboru.

Ko so v farni dvorani urejali oder, je pokojni Peter Kuhar kot tesar vodil vsa strokovna dela. Zato se mu je ob odprtem grobu v imenu SPD „Zarja“ zahvalil Franci Sadolšek. Tudi zastopnika domače čebelarske družine ter deželne čebelarske zveze sta se od rajnega poslovila z ganljivimi besedami. Pevci iz Žitare vasi Št. Vida v Podjuni in Železne Kaple so pod vodstvom Joška Wrulicha zapeli pesmi žalostinke, v slovo pa je zaigrala tudi domača godba na pihala.

Petra Kuharja bomo ohranili v lepem spominu, žalujočim svojcem pa velja naše iskreno sožalje!

Galerija Wernerja Berga zaprta

Galerija znanega koroškega umetnika Wernerja Berga v Pliberku je v nedeljo zaprla svoja vrata. S tem je bila uspešno končana letošnja razstavna sezona. Od minule nedelje naprej je galerija odprta samo še za skupine, ki prej prijavijo svoj obisk (telefonska številka 0 42 35 367 ali 310-1).

Razstavljena umetniška dela profesorja Wernerja Berga je letos videlo okrog 3000 prijateljev likovne umetnosti. Če primerjamo lanskoletno ljubljensko razstavo (sedemdeset-

Živahno sodelovanje društev z obeh strani meje

V zadnjem času smo na Koroškem imeli precej kulturnih prireditvev na najvišji ravni. Gostovala je ljubljanska Opera, pravkar smo imeli v gosteh Slovenski oklet v organizaciji Slovenske prosvetne zveze in krajevnih prosvetnih društev. Tudi druge skupine iz Slovenije so gostovale pri naših društvih. Nova prosvetna sezona se je takorekoč pričela z obiski kulturnih skupin z onstran meje. To povsem odgovarja času, ko naša društva pripravljajo nove sporede in so zato terminski za gostovanja ugodni.

Tudi v prihodnje bodo med nas še prišli kulturniki iz Slovenije. Na Obirsko in v Bilčovs bodo prišli z Jesenic: dva okleta, mladinski pevski zbor ter književniki; vsi v okviru vsakoletnih stikov med Slovensko prosvetno zvezo in njenimi društvi. V Globasnico bodo prišli prosvetaši iz Radovljice, ki bodo gostovali morda še kje drugje. V organizaciji Aule slovenice bodo v Celovcu predstavljeni književniki z Dolenjske, njihova dela bodo interpretirali vidni gledališki igralci iz Ljubljane.

Našteli bi lahko še to in drugo. Seveda tudi to, da bodo pevski zbori in druge skupine naših društev vračali obiske svojim gostom iz Slovenije. V našem listu sproti poročamo o takih medsebojnih stikih, ki pospeševalno vplivajo na naš kulturni razvoj.

Živahna kulturna dejavnost naših kulturnih organizacij je najboljši odgovor tistim, ki svetu hočejo dokazati, da Slovencev na Koroškem ni več, oziroma da jih je treba še le prešteti, ugotoviti, kje so. Ali to niso čudna nasprotja?

TRIBUNA BRALCEV — TRIBUNA BRALCEV — TRIBUNA BRALCEV

Wo bleibt die minderheitenfreundliche Lösung?

Die drei im Parlament vertretenen Parteien und die österreichische Bundesregierung halten nach der bekannten Dreiparteienvereinbarung weiter daran fest, 1976 die Ermittlung der Stärke der slowenischen Volksgruppe in Kärnten durchzuführen, wobei man glaubt, durch Ausdehnung dieser „Volkszählung besonderer Art“ (wie diese Feststellung genannt wird) auf das gesamte Bundesgebiet eine neuerliche Verschlechterung der Volksgruppensituation in Kärnten zu verhindern, mit dem fadenscheinigen Hinweis, daß diese Zählung nun ohnedies keine spezielle Kärntner Sache sei, da doch in ganz Österreich gezählt wird. Dabei bedient man sich eines weiteren Verschleierversuches, indem man darauf hinweist, daß keineswegs — wie übliche Kreise verlangt haben — danach gefragt wird, ob man sich zum deutschen oder zum slowenischen Volkstum bekenne, sondern daß nach der Familiensprache gefragt wird. Letzteres außerdem noch geheim, was aller-

nützt verstreichen lassen, um weitere Slowenen „aufzufressen“, also mit verschiedenen Mitteln zu versuchen, sie von der Eintragung „Familiensprache: Slowenisch“ in die Liste abzubringen. Also Wahlkampf anstatt Volkszählung!

Vor diesen Gefahren eines permanenten Volkstums- und Wahlkampfes verschließen die zwei staatstragenden Großparteien Augen und Ohren, wie sie — einschließlich der jeweiligen Bundesregierung (auch der heutigen) — vor der Wahrheit, der Entwicklung und der Lage in Kärnten ja stets Augen und Ohren verschlossen haben, wobei schlimm ist, daß man besonders seit 1972 deutsch-nationalen Kreisen „treu ergeben“ erscheint.

Anders ist nicht zu verstehen, warum man sich ohne Rücksicht auf die jahrzehntelange Entwicklung und Situation der slowenischen Volksgruppe just auf einen 25-Prozentsatz geeinigt hat, also der Forderung deutsch-nationaler Kreise nach 25—30 Prozent nachgegeben ist. Mit dem nächsten Atemzug aber von einem besonderen, fördernden Minderheitenrecht zu sprechen, erscheint unglaubwürdig!

Ich empfinde daher als deutscher Kärntner den derzeitigen Lösungsversuch durch eine „Volkszählung besonderer Art“ (neuerlichen Volksabstimmung) mit einer 25-Prozent-Klausel, wobei auch — wie schon erwähnt — die spezielle Entwicklung der Kärntner Slowenen (besonders seit 1920) nicht berücksichtigt wird, als ungeeignet und nicht minderheitenfreundlich!

Herbert Guttenbrunner
Köttmannsdorf

V rubriki „Tribuna bralcev“ objavljamo od časa do časa dopise, ki jih prejmemo za objavo v našem listu. Pri tem izrecno poudarjamo, da v posameznih prispevkih izraženo mnenje ni nujno tudi mnenje uredništva.

dings unlogisch ist, weil die Sprache eines Menschen nicht geheim ist und in den Orten Südkärntens buchstäblich jeder von jedem weiß, wie er in seiner Familie, in seinem Haus, auf seinem Hof spricht.

Man kann also ohne weiteres behaupten, daß der Versuch der Verschleiervung, daß es sich bei der „Volkszählung besonderer Art“ um keine Minderheitenfeststellung handle, gründlich fehlgeschlagen ist!

Wenn man vor einiger Zeit in Kärntner Presseerzeugnissen auch noch lesen konnte, daß es sich bei dieser Volkszählung um eine neuerliche VOLKSABSTIMMUNG handeln werde, dann weiß man bereits, wieviel es für die Zeit vor dieser „Volksabstimmung“ geschlagen hat. Ein Kampf um jede Seele erscheint unausbleiblich, was zur Folge hätte, daß sich die Situation wieder verschlechtern und zuspitzen würde. Dabei werden bekannte Kreise, von chronischer „Slowenenfresserei“ befallen, die Gelegenheit kaum unge-

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na uprizoritev drame Leonarda Franka

JEZUSOVI APOSTOLI

v nedeljo 16. novembra 1975 ob 14.30 uri in ob 19.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Igrajo igralci domačega prosvetnega društva.

Ljubitelji odrske umetnosti prisrčno vabljeni!

O d b o r

JOSIP JURČIČ

13

Domen

Venidar Špilkin Jožek ni bil nikdar tako pijan (da naravnost po domače povemo), da bi se bil poša in pa teme ustrašil, temveč hodil je še rajši ponoči ko podnevi.

Tako najdemo v sredi noči svojega umetnika s šivanko samega na polu. Dolgočasoval se Jožek ni nikoli, če je bil prav sam, to seve le, ako je bil vinski ali, kakor je sam dejal, dobre volje. Delal si je namreč sam tovarišijo, izpraševal in odgovarjal. In kadar mu je domišljije čisto zmanjkalo, se je jel hreščati in peti z grdim, hripavim glasom, da so se mu vse ponočne ptice oglašale v okolici. Tudi zdaj je pel staro krojaško pesem:

Po cesti krevsa stari mož,
oprta nese pleten koš.

Ga srečal je en žnidar mlad,
preč nekaj vprašal bi ga rad.

„Al' v košu nesete igle?
Al' dali meni bi ene?“
„Da bi ti stolkel vrag glavo!
Ne viš, da tvojto imam ženo?“

Morda je znal pesem še naprej krožiti, a zašel je bil med peljem s steze, in ko bi mignil, se je spotaknil ob kopicico otave na travniku in zvrnil bi se bil, da se ni obste-

gel ob svoj vatel. „Ne vem, če sem res pijan ali kaj mi je? Kod šavam, ti pajek na vodi!“ je govoril Špilkin Jožek ter tipal in šlatal, kod bi prišel zopet na stezo. Pa kolikor bolj je iskal pravega pota, tolko dalje je zahajal od nje, ga ter se zaletaval s kopicico v kopicico, tako da nazadnje že skoraj ni vedel, kje je.

V sredi grajskega travnika je stala debela trnova lesnika. Posadili so jo bili še v starodavnem veku dedje s hvalnim namenom, da bi se vnuki, seno mešaje in sušeč, o vročih poletnih dnevih hladili pod njo. In res je položana in pohojena trava pričala, da je dedje niso zastopj posadili.

Šele ko Špilkin Jožek dotiplje lesniko pred svojim nosom, si razbere v svoji razmišljeni pameti, da štrama in hodi po Sovovem travniku.

„Čakaj, vrag vražji,“ govori nejevoljen sam s seboj, „pa tudi ne grem domov, primojduha, ne grem, tuka je pod lesniko bom spal.“ Za zglavje prinese precej veliko pest mrve in se razpoloži po dolgem, komolce dene pod glavo in že se mu je jelo dremati, ko se domisli, da za ta dan še ni odmolil pokore od lanske spovedi. Komaj pa admoli drugo češčenamarijo po očenašu, ko zagleda, da od grada svet stoji in da se dim vali proti nebu. „Sova je ogenj zatrosil,“ reče in premišlja, ali bi šel gasiti pomagat ali bi od daleč pomagal. Pijanost ga je bila že precej minila, ker tak človek, ki je zmerom v vinu ko žaba v luži, se vselej kmalu stresa. „Najprvo moram vedeti, kaj je, potlej šele pojdem,“ pravi Jožek, se vzdigne popolnoma in začne plezati po lesniko gor, zakaj grad je bil skrit za drevjem, dobro se od tal ni dalo videti.

Sicer ga je trnje opraskalo na več krajih, vendar je bil Jože take nature, da ni miroval popred, preden ni posadil svojih suhih kosti na najvišji rogoviti vejate lesniko.

Komaj pa se je dobro usedel in jel razgledovati pogor, ko zasliši pompljanje, kakor da bi veliko ljudi teklo po travniku. Zdi se mu, da vidi nedaleč stati cel trop ljudi; tiho so pa bili vsi ko tatje. Pridejo bliže, ukrešajo ogenj in — ojej! — takih ljudi Špilkin Jožek še nikdar in nikoli ni videl, takih kosmatincev s čudovitimi opraskom in strašno puško. Bilo jih je kakih dvajset, enega pa so nosili, bil je krvav po obrazu in se ni zavedal. Videl je krojač, da ga devajo na ravno tisto ležišče, ki ga je bil on zase poslal. Govorili so neznan jezik, in ker so imeli svečavo, ki jih je le napol obsevala, so se zdeli morda Jožku tem bolj neznanski in strahoviti. Čepel je v svoji rogoviti tihi, še dihati si ni upal, „zakaj ustrela me ti psoglavci kakor srako z vej ako me satan izvoha,“ je dejal.

Rešen je bil iz svojega straha, ko so se razbojniki zedinili in pogovorili, v kateri kraj morajo bežati, in ko so jo res naglo povabili proti južni strani.

Ogenj se je bil medtem v gradu popolnoma razgorel. Visoko je švigal plamen, čarobno in grozno seval v temno noč. Špilkin Jožek je kobacal od veje do veje dol z lesnike. Večkrat pa je postal in poslušal, ali so res odšli oni ljudje ali oni hudiči ali kar so bili; to je uganil le, da so morali oni zažgati grad. Že je bil na zadnji veji, ko zasliši tiho ječanje od zdolaj gor. Ni vedel, od kod je prišlo, in v prvem strahu jo pomakne kakor veriverica na skok za dva suha štrnelca više ob deblu. Potem dolgo zopet na ušesa vleče, a le ravs od grada in iz vasi je bil slišati, vse drugo je bilo tiho. Že je jel misliti, da se je motil, ko vdruge nekdo globoko zastoka. Zdaj je Jožek dobro slišal, da je nekdo pod njim, pod lesniko.

„O Jezus, pomagaj!“ je zopet ječal nekdo.

„Aha, ta ima boga na zobeh, iz naše rodovine je, le dol stopi, Jožek,“ govori krojač in kmalu so molele nje-

Majhni otroci doma radi pomagajo

V otrocih se zelo zgodaj zbudi čut posnemanja. Ker navadno živijo v svojih prvih letih z mamico, gospodinjsko pomočnico ali babico, ni razlike med dečki in deklicami. Oboji bi radi pomagali rezati korenček, likati robčke, loščiti parket. To je čisto naravno. Često pa njihova pomoč povzroča novo delo, saj se je korenček razletel po vsej kuhinji, pri likanju si je otrok opekel prste, loščilo mu je zamastilo hlačke in copate. Nevoljna in nervozna mama ga je okregala, morda je bilo še kaj hujšega, s čemer mu je za vedno zatrla smisel za manjša gospodinjska dela.

Gotovo je bila že večkrat v zadregi, če jo je čez leta že odrasli sin prosil, naj mu zlika hlače, ko se ji je najbolj mudilo. Kako prav bi ji prišlo zdaj, če bi to ne samo znal, ampak tudi rad naredil sam. Naučila bi ga bila lahko še marsičesa: prišel bi si gumb, zakrpal nogavice, znal bi zložiti pulover in srajco, opral bi si nogavice, si pripravil tu in tam zajtrk ali večerjo, pospravil ležišče in naredil red v svojem predalu.

Večina staršev in vzgojiteljev je mnenja, da se morajo že majhni otroci navajati pravočasno v skupnem domu nekatere dolžnosti. Bistvo otrokove pomoči ni v tem, da bi s svojim delom mater razbremenil, saj je njegova pomoč preneznatna. Neprimerno večjega pomena je dejstvo, da otrok spozna množico gospodinjskih opravkov, ki so potrebni, da je dom negovan in priučen. To pa bomo dosegli le, če bo otrok, seveda v pomanjšanem merilu, vključen v to ali ono delo.

Ko bo sam poskusil, kako utrudljivo in naporno je stepati veliko preprogo, ne bo več po njej brez potrebe smetil, morda se bo sklonil in pobral kruhovo drobtino. In tako bomo z drobnimi opravki vgradili že v otroka občutek dolžnosti, ki bo z njim raste in doraste, občutek, ki ga bo slej ko prej potreboval, saj ne bo dolgo, ko si bo začel pripravljati lasten dom.

Dostikrat se nam bo bogato obrestovalo potrpljenje, ki ga vlagamo v otroka, ko ga prilagajamo in vadimo na različne posle. Morda bo v družino prišla bolezen in mati daj časa ne bo sposobna gospodinjiti. Mogoče bo odpovedala gospodinjska pomočnica ali bo obnemogla stara teta. Kateri od otrok bo takrat prijel za metlo, krtačo, pomivalno krpo, če mu do sedaj še nikoli ni bilo treba pospraviti mize po kosilu, če mu je mama očistila čevlje in če je sama znosila vso kurjavo iz kleti? Koliko dolžnosti in trdega dela imajo kmečki otroci, ki jih starši vprežejo že pred poukom, kaj jih čaka po šoli, ko so včasih tako utrjeni, da zvečer ne morejo napisati niti naloge, bi lahko povedali učitelji na podeželju. Kakšen ogromen prepad je med njimi in mestnimi otroki.

Ko zaposlujejo naše otroke, moramo paziti še na nekaj. Kadar jim odrejamo delo, jim dajmo tako delo, ki ga bodo lahko samostojno opravili. Zato naj ne bo prezahtevno, saj bodo veliko ponosnejši, če ga bodo sami dokončali, kot če bo moral priti na pomoč eden od staršev. Popolnoma napak pa ravnamo, če otroka prosimo, da nam samo drži desko, ki jo oče obla, ali lestev, ko mama obe-

gove dolge suhe noge izmed vej ob deblu dol. Zdolaj je ležal človek. Pustili so ga biti razbojnik. Moral je biti hudo ranjen. Špilkinemu Jožku ni odgovarjal, kakor ga je tudi klical in vpraševal; kar ganil se ni.

„Kaj ko bi ogenj ukresal,“ pravi krojač in se spravi na delo. Po dolgem trudu je gorela suha brst, ki jo je nalomil ob lesniki, in obsevala tujega moža.

Ležal je znak, na eni strani mu je ležala puška, tolika kakor on, na drugi je stala steklenica, kakor jo je Jožek pozneje vdal, napolnjena z žganjem. Po licu je bil krvav, na bradi se je tudi držala kri, že sesedena, tako da so se bile brke čisto vse sprijele. „Nekdo ga je mahnil prek čela,“ je dejal Jožek. Na prsih je morala druga rana biti, kajti obleka je bila zelo okrvavljena. Ranjenik je hotel menda braniti izhod, ker je z roko tiščal na mestu, kjer je bilo središče krvavega madeža. Zdaj šele Špilkin Jožek zagleda, da na tej roki manjka palca.

„To je Jurčev Domen!“ klikne naenkrat in poklekne. „Hej! Domen, kaj ne slišiš, hil — Le-ta ne bo več zdrav. He, Domen, pogledi me no, v obraz me pogledi! Kaj ne poznaš več starega prijatelja, he, buzaron!“

Vendar drugega odgovora krojač ne dobi, kakor da Domen težko zasopje. Gotovo ga ni niti poznal niti videl.

„Zdaj se mi šele oči odpirajo,“ začne Jožek zopet svoj samogovor. „Tak je bilo vendarle res, kar so pravili — ije že leto in dan tega — da je bil pobegniti od vojakov na turški meji neki in da ga ni. Šment! Pa je pajdaše pripeljal nocoj to noč, da bi očeta obiskali; aha, zato so imeli oni tolike malhe. Sova je imel denar. Kaj bi dejal? To je pa napak zate, ti revež ti, da si pobral hudo sam, dobro si pa pajdašem pustil.“

Po tej elegiji ga jame zopet klicati, cukati, popravljati mu zglavje in brisati mu krvavi obraz. Ranjenec je jel govoriti, toda vse je bilo zmedeno in raztrgano. Zdaj je

Čebula - zelenjava - dišava - zdravilo

Domovina naše čebule je verjetno Iran in Beludžistan, od koder je — kot toliko sadežev in rastlin — v davnih časih prišla prek bližnjega Orienta in Egipta h Grkom in Rimljanom. Zaradi številnih vrlin so v Egiptu povzdignili čebulo in je bila med obrednimi darovi bogovom. Kot je razvidno iz starih risb, je bila čebula poglavitna hrana sužnjem, ki so gradili egiptovske piramide. Baje so bili sužnji prav zato, ker so uživali toliko čebule, tako odporni.

Ob začetku našega štetja so Rimljani prinesli čebulo prek Alp, vendar so jo v Evropi

začeli na splošno uživati šele v začetku srednjega veka. Najprej so jo gojili na samostanskih vrtovih skupaj s sadjem in drugimi zdravilnimi rastlinami. Meščani so dobivali od menihov ali nun sadike in semena takih rastlin, ki so se bolj odlikovale po močnem vonju in okusu kot po lepem videzu (cvetju). Tako se je čebula udomačila tudi v naših vrtovih. Njeno ime — Allium cepa — izvira iz starega italijanskega „cipolla“.

Jedilna ali kuhinjska čebula se ne uporablja samo kot zelenjava in začimba, ampak tudi v zdravilstvu. V vseh njenih delih, največ pa v čebuli sami je neko eterično olje in še dve sestavini, ki ugodno vplivajo na srce. Poleg tega so v čebuli številni vitamini, predvsem vitamin C, vitamini B skupine, pantotenska kislina, inozit, ravno tako fruktozani, inulin, sladkor, pektin, glukokinin; v pepelu čebule najdemo nad 20 odst. apna. Tudi rudninske snovi in mikroelemente je mogoče dokazati; končno vsebuje čebula tudi 87,5 % vode.

Nosilec zdravilnega učinka v čebuli je seveda eterično olje. Pri poskusih z živalami so ugotovili, da ena izmed zgoraj omenjenih snovi, ki vplivajo na srce, povečuje puls (utrip žile), ter število in jakost srčnih utripov, vendar ostane krvni pritisk nespremenjen. Ista „srčna snov“ učinkuje pozitivno na gladko črevesno mišičevje in maternico, dalje na delovanje žolča, s tem, da naravnost draži jetno celicitev in pospešuje izločanje žolča in žolču enakovrednih sestavin. Čebula povzroča upadanje sladkorja v krvi, poleg tega zelo močno žene na vodo, kar pomaga zlasti pri trebušni vodenici. V želodčno-trebušnem kanalu povzroča čebula pospešeno gibanje črevesnih kosmičev in s tem povečano vskakanje groznega sladkorja. Celo pri težki slabokrvnosti vpliva ugodno na obnavljanje krvi. Pospešuje odvajanje blata, urina, potu in vetrov. Uporablja se tudi kot uspešno sredstvo proti glistam, pri prehladu dihalnih poti, proti kašlju, hripavosti in bronhialnemu katarju. Čebulne rezine se zakuhajo v kandis-sladkorju v gost sok, katerega je treba jemati vsaki dve uri po eno jedilno žlico. Za sredstvo proti glistam prelijemo eno fino zrezano čebulo s četrt litra vode, pustimo stati čez noč, precedimo in pijemo 3 do 4 dni na tešče. Pri sladkorni bolezni utegne čebula vplivati na znižanje sladkorja v krvi, zlasti pri lažjih primerih. Iztisnjen sok sveže čebule je priljubljeno ljudsko zdravilo zoper prehlad in gripo.

Zunanje pa se sok čebule uporablja za osvežitev in pomladitev kože, pri vnetju vratu in katarju žrela, notranje pa predvsem kot sredstvo za čiščenje krvi.

Drobni nasveti

■ Kuhinjske nože boste zelo hitro nabrusili, če boste obrnili porcelanasti krožnik ali skledo narobe in boste z nožem potegnili po grobem robu dna.

■ Počrnele lesene kljukice za obešanje perila puščajo na perilu rade madeže. Da boste to preprečili, jih vsaj enkrat v dveh mesecih namočite v vročo vodo in dobro operite. Sicer pa je najbolje kljukice hraniti v plastični ali platneni vrečki.

■ Da bi vrata ne škripala, vam jih ni treba smetati in mazati z oljem. Dovolj bo, če boste z ostrim vrhom starega koščka mila namazali razmak na nosilcih.

■ Če je potrebno, da v juho ali omako dodate še nekoliko moke, nalijte v skodelico najprej malo vode, nato pa moko in dobro premešajte predno ulijete v juho. Če tega ne boste storili, bo moka ostala v kepcah.

■ Porcelanasto posodo nikoli ne pomivajte s kovinsko žico, ker bo le-ta pustila na posodi črne raze. Dovolj bo, če jo operete v topli vodi z majhnim dodatkom detergenta. Za aluminijasto posodo uporabite posebno jekleno volno, ki jo lahko kupite v vsaki prodajalni.

■ Peteršilj vam bo ostal dlje časa svež, če boste vodi, v katero ste ga dali, dodali ščepec soli.

ša zavese, ali če ga pošljemo po drobnarijo, ki je nimamo pri roki. Tako bi smeli obravnovati dvoletnega otroka, s sedemletnim pa se moramo pomeniti drugače. Jasno, vsaki starosti primerno!

V vsakem otroku je pripravljenost pomagati. Zato ne zavržimo te lepe lastnosti, negujmo jo in krepimo. Pa če tudi je včasih to dodatna in živčna obremenitev za odrasle in zaradi otroške neobgljenosti in nespretnosti nekaj več dela. Prve otroške neuspehe naj ne spremljajo histerični kriki, če se pri lupljenju krompirčka ureže, če mu po tleh zaropota omelo in prevrne vedro z lugom, zdelo se mu bo veliko pametneje, da se mu ogne.

preklinjal in se grozil, imenoval je očeta svojega, zdaj zopet molil in boga usmiljenja prosil.

„Ne kolni mi, ne,“ je vpil krojač, „drugače mi uideš gorak iz rok v pekel, česar te bog varuj!“

Prišel je trenutek, da se je Domnu nekaj razjasnilo, smrt je morala biti blizu.

„Kje sem?“ vpraša s težo krojača.

„V domačih krajih si, Domen, na grajskem travniku pod lesniko.“

Oba molčita. Čepe gleda Jožek nekaj časa v obledelo lice. Poliplje roko. Mrzla je bila.

„Slišiš, Domen!“ kriči zopet krojač, „nič ne maraj, da boš umrl. Kaj, ko bi molil — molil, pravim!“

Domen je jel res gibati z ustnicami in — umirati.

Ko se je danilo v jutru, je razpovedal Špilkin Jožek po vasi, da je Domen umrl v njegovih rokah na očetovi zemlji. Da ga je lastni oče ubil, to je vedel samo gospod Sova.

A tudi Sova ni dolgo nosil te skrivnosti po svetu. Po Jurčevi smrti, ki ni one noči prebolel, je ostal brez prijatelja. Vest ga je grizla in grizla, kajti nekega jutra so ga našli mrtvega. Še v smrti strašen, je držal, ko so ga dobili v postelji, glavo na tleh, noge pa je imel zavite in zapletene v rjuhe in odeje. Dejali so, da ga je božje udarilo.

„Kaj menite, da so bili res Turki tisti razbojniki?“ vprašam jaz starega Oralka, ko je končal pripoved.

„Kajpada da so bili. Če ne verjameš, pa pojdi gor v grad. Tam še zdaj hranijo tisto puško, ki jo je bil Domen prinesel, in videl boš, da je turška. In v Vedlačevem hlevu je še zdaj deska, iz gradu prinesena, v kateri od tačas turška krogla tiči.“

Konec

Kako napravimo dobre domače salame

Vsaka gospodinja, ki je količjak spretna, lahko sama doma pripravi prav okusne salame. Potrebuje: goveje in svinjsko meso, slanino, sol, soliter in nekaj prepotrebni dišav.

NAVODILO: Vzamete 20 kg svinine, 6 kg govedine, 4 kg sveže slanine, 1,5 kg soli, 6 dkg zmletega popra, 2 pesti koriandra, eno žlico solitra, en liter mlačne vode — kateri prej dodate 25 dkg zdrobljenega česna, da ga lahko skozi krpo ožmete, tako da pride v salame samo sok česna.

Zelo važno je, da je meso ohlajeno ter vlažno in so odstranjene vse kite, kožice in mrtnice. Tako pripravljeno meso in slanino zrežete prav na drobno ali zmeljete na mesoreznici. Ko ste to storili, dodate še sol, dobro premešajte, nato dodate soliter, dišave s česnovovo vodo in vso količino dobro premešate, in prenetete. Nadev je s tem pripravljen. Nato vzamete čista, oprana in gladka goveja čreva in jih prav tesno natlačite z mesnim nadevom ter zavezete z motvezom.

Naj poudarim, da črevesa res tesno nadevate in jih na več mestih z iglo prebodete, da lahko izstopita vlaga in zrak.

Ze tako pripravljene salame hranite v hladni shrambi, da se dobro odcede in ohladijo; tu jih pustite 10 do 15 ur, nakar jih za tri ali štiri dni obesite v dimnico. Dimnica mora biti tako urejena, da vanjo prihaja že ohlajen dim. Ponoči ne kurite tega prostora, tako se salame lepo hlade. Ko so se salame primerno prekadile, jih prenesete v prostor, kjer je preprih, da se še nadalje suše na zraku. Med sušenjem morate salame večkrat pregledati, da se prehitro in preveč ne osuše. Ko ugotovite, da so dovolj suhe, kar povedo izkušeni prsti, jih namažete z olivnim oljem in česnom, šele nato jih obesite v primerno hladno shrambo.

Navedeno razmerje govedine ali slanine lahko poljubno spremenite, kolikor pač potrebujete salam, oziroma kolikor imate mesa.

V primeru, da ste zaklali govedo doma, vzamete večjo množino govejega mesa ter le nekaj kg svinine ter navedeno količino slanine, da ne bodo salame preveč puste. Če je več svinjskega mesa pri hiši, boste seveda le-tega uporabljali več, govejega pa manj, saj ga morate kupiti. Ne smemo pozabiti, da so salame, ki vsebujejo več svinjskega mesa okusnejše. Salame izdelujemo iz ohlajenega, vleženega mesa, v hladnem prostoru, sicer se nekoliko okisajo. Kolikor koljemo dve svinji ali več hkrati bomo za salamo uporabili vedno meso starejšega prašiča.

M. Veršec

Poskusite!

RIBJI GOLAZ

Potrebujemo 75 dkg rib, sol, malo moke, 1 dcl olja, 5 dkg suhe slanine, 2 čebuli, česen, paradižnikovo mezo, žličko rdeče paprike, zelen peteršilj.

Na večje kose zrezano ribo posolimo, pomakamo in opečemo na vročem olju. Nato ribo odstranimo, na istem olju zarumenimo sesekljano slanino in čebulo, dodamo česen, paradižnikovo mezo in papriko, zalijemo z mrzlo vodo in prevremo. V omako zložimo opečene ribe in počasi kuhamo pol ure — jedi ne mešamo, da ribe ne razpadejo. Pred serviranjem pri- denemo zelen peteršilj.

Anekdote

Ameriški filmski igralec Tyrone Power, ki je umrl leta 1958 za srčnim infarktom med snemanjem filma v Madridu, je znal prepričljivo jokati pred kamero, kadarkoli je bilo le potrebno in kolikor časa je bilo potrebno.

„Le kako to zmorete?“ ga je vprašal znanec.

„Nič lažjega!“ se je nasmehnil igralec. „Dovolj je, da pomislim na denar, ki ga moram plačevati svojim nekdanim ženam.“

Tudi Voltairu ni šlo v življenju vse gladko. Precej preglavic mu je delal pesnik Piron, ki je bil znan duhovitež. Nekoč so Voltaira vabili na neko zabavo. Privolil je, vendar s pogojem, da ne bo zraven Pirona. Toda tega so že povabili in Voltaire je zato zahteval, da ta večer Piron ne spregovori več kot pet besed.

Na zabavi je bil Voltaire brez konkurence in je kar žarel od duhovitosti in podjetnosti. Posebno svetopisemski junak Samson, tisti, ki je z oslovsko čeljustjo premagal oddelek Filistejcev, mu ni dal miru. Nazadnje je celo rekel:

„Če natanko pomislimo, bi jaz lahko naredil prav tako kot Samson.“

Tedaj je spregovoril Piron svojih pet besed: „In sicer z enako čeljustjo.“

Ferdinanda Lessepsa, graditelja Suezkega prekopa, so izvolili za člana Francoske akademije, kar je najvišje znanstveno priznanje na Francoskem. Ko je v pariškem salonu slavnega madžarskega slikarja Michela Munkacsyja neka dama zvedela za to, je pripomnila:

„Saj ta Lesseps vendar ni nič napisal!“

„Madame,“ je tedaj pripomnil slavni francoski pisatelj Anatole France, „dovolj je, da je podpisal akcije Suezkega prekopa.“

za oddih in razvedrilo

MARGARET HAMILTON

Izbira

Ana se je skupno z ostalimi nerodno skobacala iz avtobusa. Na pešeni stezi, ki jo je obsevalo sonce, so jih čakale njihove gostiteljice. Povsod v veži za njimi — v vazah, skledah in kozarcih za marmelado — so bile zlato rumene rože.

„Leto narcis je,“ so opravičujoče zamrmrale gostiteljice.

„Leto narcis je,“ je razložil vodič v avtobusu z enakim glasom kot kadar je razlagal: „Tu je Big Ben“ ali „Blizamo se Westminsteru opatijski.“ Tu jutro so študentje na poti do letališča videli še sneg, sedaj pa, le kratek čas za tem, so bili pri narcisah: roži, ki je večina od njih še nikoli ni videla.

Botaniki med njimi so se takoj pobahali s svojim znanjem: „Član družine Amaryllidaceae — doma v južni Evropi, v Anglijo pa so jo prinesli mornarji v 18. stoletju.“

Sobe so bile kmalu razdeljene. Le Ana je ostala v veži. Gospa Carter, ena od plavalasih gospa, jo je peljala v majhno sobico in smehljaje rekla: „Upam, da nimate nič proti temu, da boste sami.“

„Proti!“ se je zasmejala Ana in stekla k oknu. Sama. Nikoli, odkar je bila spočeta, ni bila sama. Vedno je bil okoli nje ovitek prisotnosti drugih ljudi: materino telo, nato stanovanje, kjer so ljudje ves čas mislili, če žene govorijo o dejstvih, podobah, procentih, enačbah. Samo ona je obrnila hrbet znanosti kot kariere. Ona se je odločila za poučevanje ali prevajanje, trenutno pa so ji dovolili, da se potaplja v svet angleške književnosti.

Naslednje jutro se je zbudila zgodaj. Obklesala se je in poskusila odpreti oko. Skozenj je splezala na verando in od tod skočila na tla. Šla je preko mokrega travnika, na travi je puščala odtise nog. Poleg male lesene barake je odkrila ob reki majhen čoln.

Gospa Carter je dejala: „Uporabljajte opremo.“ Ona je morda res mislila le na žoge in loparje, vendar je ni bilo tu, da bi ugovarjala, ko je Ana odveslala od sonca obsijanemu svetu angleške književnosti naproti.

Na drugi strani je privezala čoln in splezala po položni poti med narcisami, ki so se prebujale v dan.

Zadaj za skupino vitkih, temno zlatih narcis je nenadoma zagledala moža. Sedel je na odeji poleg platnenega stola in najprej ji je prišlo na misel, da je to igralec, ki je igral Nelsona v filmu, ki ga je tolikokrat videla. Večer za večerom je sedela v prenapolnjenem kinematografu in prav nobenih podnaslovov ni bilo treba, ko je čakala na trenutek, ko bodo ona in druge ženske zajokale v skrbi zanj.

Ta mož tu ni bil lord Nelson, čeprav je imel enako močno brado in obrvi, ki so bile videti arogantne, pa so bile le oprezne. Njegovi lasje so bili prečkani s srebrom. Sedel je in jo gledal s temnimi očmi pod košatimi obrvmi.

Ana je globoko zajela sapo, preden je počasi odgovorila: „Oprostite, prosim. Mi lahko poveste — točen čas po Greenwichu.“

V njeno veliko presenečenje ni izvil velike zlate žepne ure. Pogledal je na drobno zapetno uro in odgovoril: „Točen čas po Greenwichu je... sedem... in deset sekund.“

„Oh, hvala lepa.“ Ko je naravnala svojo uro, se je obrnila, da bi odšla.

„Ne odhajajte, prosim.“

Pokorno je sedla poleg njega na progasti platneni stol. Znova je nagubal čelo in na pol se je dvignila misleč, da bi morala počakati na povabilo, naj sede. Vabilo je prišlo z gibom roke.

„Ime mi je Ana,“ je začela.

„Seveda!“

Torej jo je poznal. Vohuni njegove dežele so najbrž odkrili, da se Uri, njen brat, ukvarja z atomskimi raziskavami. Uiti mora, preden se bo začelo mučenje, neusmiljeno poizvedovanje o stvarih, ki jih ne pozna...

„Prihajala si že prej, veš,“ je dejal. „Ime ti je bilo Ana. Imela si iste lase, isti mali okrogli obraz. Prišla si sem — pokazal je proti hiši čez reko

— da bi te ozdravil. Dali so ti majhno sobico, od koder si lahko videla moj vrt in včasih so te s čolnom pripeljali sem. Na koncu pa si ostala pri meni.“

„Seveda!“

„So ti o njej pripovedovali — o moji ženi?“ Skoraj jezen je bil videti.

„Ne. Nisem vas hotela prekiniti, toda vaš glas me je zmedel. Sedaj vem, da je bilo to zaradi nekoga, ki vam je blizu —“

„Samo nekaj let. Vsako leto sem zasadil več rož, da bi pregnal vonj po koncentracijskem taborišču. Vendar je to bilo v njeni duši, ne v nje-

DOMISLICE

- Adamovo rebro je prvo vzrok prepira.
- Najtežje je biti velikodušen v lastni režiji.
- Niti v umetnosti niti v vsakdanjem življenju nas ne mikajo več reči, ki se izdajajo za nekaj, kar niso.
- Duhovit človek mora imeti dovolj duha, da ne pretirava v duhovitosti.
- Velika razlika je med tistimi rečmi, ki jih nikoli ne bomo mogli pozabiti, in tistimi, ki se jih vedno spominjamo.
- Za politika je pohvala, ki prihaja z napačne strani, vedno nevarna.
- Vest včasih spi, vendar govori tudi v spanju.
- Tudi v politiki je tako, da božaš psa, dokler ni izgubljen nagobčnik.
- V memoarih ne najdemo nič napačnega razen spomina na avtorje.
- Svečan sprejem je takrat, kadar se ljudje neprestano rokujejo, kot da se ne poznajo.

nih nozdrvih, in vse kar sem storil, je bilo premalo. Umrta je.“

„Tu, v tem vrtu?“ Ana je vstala, ubogljivo, kot vstaneš doma, da bi odstopil svoj sedež starejši osebi v tistem delu metroja, kjer te napis opozarja, da to moraš storiti.

Odkimla je. „Ne — v bolnišnici. Tako —“ in žalostno, toda prikupno se je nasmehnil — „če želiš, je stol sedaj lahko tvoj.“

Nenadoma se ji je zazdelo, da vidi nekaj, česar ni nikoli videla, o čemer pa so ji tolikokrat pripovedovali, da je postalo del njenega spomina. Kmetija doma, kamor je hodila njena stara mama na piknike, ko je bila še dekle. Njen lastnik, majhen star mož, je imel rad študente in druge, ki so imeli premalo denarja, da bi uživali življenje, pa so to vendarle počeli. Ves dan so se podili okrog, se igrali in delali strašen hrup. In ves dan je stari mož, kot da bi pozabil na njihovo prisotnost, posedal in opazoval svoj skalnati ribnik, kjer je imel labodji par. Rad je imel ptice in te ne bi odletele od njega... Toda stari mož je bil že leta in leta mrtev.

„Videti ste... stari,“ je dejala Ana možu, ki je rad opazoval svoje rože. „Denimo, da sem si izbral, da sem... star!“ Smejal se ji je in zardele je, vendar ga je še vedno gledala. „Tega si ne morete kar tako izbrati.“

„Čemu ne? Izbira je čudovita stvar. Ljudje umirajo zaradi pravice do izbire, namesto da bi se pokorili. In ti —“ Spet se ji je nasmehnil. „Ti misliš, da se moraš sedaj vrniti, pa bi v resnici lahko izbrala, da bi zajtrkovala tu z menoj in se sestala s svojimi kasneje. Morda nekega dne tudi boš...“

Skoraj vsako jutro je veslala čez reko, da bi se pridružila temu možu, Robertu, na njegovem vrtu. To je bila seveda sijajna prilika, da izboljša svojo angleščino. Pogovarjala sta se o Aninem življenju doma, o njenih prenatrpanih študentskih dnevih in podeželski vasici kamor so jo evakuirali med vojno; pogosto se je vračala s spomini k prostornim njivam in reki, ob kateri je stara teta Marija kot dekle nabirala gobe.

Pogovarjala sta se o Robertovi ženi, drugi Ani, ki ji je bila, kot je pravil, podobna: „Med ljudmi, toda vedno ločena od njih, sama...“

Še nadalje je bilo lepo vreme in včasih sta dolgo časa sedela, ne da bi rekla karkoli. Nekaj je moralo biti v tem premišljevanju, ker se je Ana na raznih izletih s svojimi tovariši počutila daleč od drugih, kot bi bila zavita v celofanski ovitek, v katerem prodajajo nogavice.

Anekdote

Nekoč se je stari filozof Voltaire preoblekel v duhovnika in sedel v spovednico. Slučaj je nanesel, da se mu je prišla spovedat odlična dama, ki je po končani spovedi prepoznala pisatelja-nevernika. Vsa razburjena mu je zagrozila, da ga bo ovadila škofu.

Voltaire pa jo je brž ukrotil:

„Jaz pa pojdem k vašemu soprogu in mu povem vašo spoved...“

Skladatelj Charles Gounod ni mogel trpeti bahavosti svojih učencev. Kadar je slišal, da je kdo prav samozavestno govoril o sebi in svojem znanju, mu je navadno zabrusil v obraz:

„Ko sem bil v vaši starosti, prijatelj, sem bil prav tako domišljav kot vi. Takrat sem rekel: „Jaz!“ — Potem pa sem rekel: „Jaz in Mozart!“ — V poznejših letih sem govoril že drugače: „Mozart in jaz!“ — Danes pa pravim samo še „Mozart!“

Neki študent medicine je pri sovjetskem univerzitetnem profesorju dr. Botkinu trikrat opravljal izpit iz anatomije. Tudi tretjič se je potil in jecljal ter ni mogel spraviti iz sebe nobene pametne besede. Profesor ga je zopet „položil“.

Naslednji dan so dr. Botkina obiskali študentovi tovariši in mu potožili, da je fant spričo padca na izpitu tako zagrenjen, da hoče narediti samomor; namerava si zabosti nož v srce.

„Nikar se ne bojte, prav nič se mu ne bo zgodilo,“ jih je potolažil prof. Botkin. „Niti toliko anatomije ne pozna, da bi sploh vedel, kje ima srce...“

Voltaire je poslal d'Alembertu tragedijo „Olimpia“, da bi jo ocenil. Obenem je kritika opozoril, da je delo napisal v šestih dneh. D'Alembert mu je delo vrnil s pripombo: „Avtor ne bi smel sedmi dan počivati.“

Voltaire je kritiko razumel in je delo popravil.

Pripovedovala mu je o Ivanu, ki je upal na poroko z njo, potem ko bosta doštudirala in bo eden od njiju dobil stanovanje ali vsaj sobo.

„In ti — Ana — deliš tudi ti Ivanovo upanje?“ Robert je govoril veselo, vendar se ni smejal.

Resno mu je odgovorila: „Mislim — da bom študirala še dosti dosti let...“

Sedaj se je zasmejal, toda naučila se je, da se ni zmenila za njegov smeh. Čez nekaj trenutkov jo je ponovno prosil, naj zajtrkuje z njim.

„Toda —“
„To je tvoj zadnji dan, Ana. Prosim, izberi si, da ostaneš.“

Tu pravzaprav ni bilo izbire. Zaradi opazovanja in premišljevanja, ki sta ga delila v preteklih dneh, zaradi tega, ker je izgubil tisto drugo Ano in bo kmalu izgubil tudi to, mu je sledila v hišo.

Ves čas, ko je on pripravljaval kavo, ponujal oranžni sok in kuhal jajčka, se je s pogledom sprehajala po majhni sobi: blede pohištvo brez nadiha temnega — nikjer nobenega okrasa razen veselega vzorca zaves in odej. Spominjala se bo tega.

Mirno, kot da bi ji odgovarjal, je dejal: „Čemu ne ostaneš tu?“

„Ostanem?“

„Danes zjutraj si mislila, da se moraš vrniti k zajtrku. Namesto tega si izbrala zajtrk pri meni. Izberi si še, da za vedno ostaneš, Ana.“

„Le kako bi mogla?“

„To ni težko urediti. Če bi se poročila z menoj, bi bilo lažje.“

Molčala je in čudno se je počutila v tej tuji, navidez nezahtevni deželi.

To noč, ko je Ana zadnjič ležala v svoji majhni sobici, ko ni mogla zaspati, je prihrumela nevihta. Ko je vstala, da bi zaprla okno, je videla debele kepe toče, ki so padale na travnikih, trgale mlade liste z dreves in tolkle po narcisah.

Zjutraj je bila popolnoma mirna in odločena: Roberta ne more pustiti samega s pomorjenimi cveticami.

Svoj čoln je našla na travi — menila je, da ga je kdo zaradi varnosti potegnil na suho.

Nato ju je zagledala. Dva dokaj čokata mlada moža v površnikih in kapah. Nekdo je pač moral poročati o njenih jutranjih izletih in ta dva so poslali, da pazita na njo.

K sreči nista gledala proti njej in je lahko zdrsnila nazaj.

Ko je čakala med omadeževanimi cveticami, se je spomnila stare pesmi: Nežne narcise, jokamo, ko vas gledamo, kako hitite proč... Tudi naš čas je tako kratek kot vaš. In tudi naša pomlad je kratka kot vaša...

Toda včasih, včasih imaš redko srečo, da za hip doživiš posebno pomlad, pomlad, ki bo vse življene sladila vsako pomlad.

Kmalu potem, ko so ji odprli vrata in je Ana odšla v hišo, sta se počasi oddaljila tudi mlada moža. Angleška študenta, ki sta se prejšnjo noč vrnila prepozno in nista mogla splezati čez zid.

Bliskovita diplomacija

Kdor se giblje tako hitro kot Henry Kissinger, se mu lahko zgodi, da stvari pomeša. Z letanjem naokoli in ob pogovorih s tolikimi državniki seveda ni čudno, da je pogovor s predsednikom po vrnitvi približno takle:

„No, Henry, kako je šlo?“

„Zelo dobro, gospod predsednik. Pregovoril sem gospo Gandhi, da bo znižala ceno sodčku nafte za 10 dolarjev.“

„Toda Indija vendar ne izvažata nafte, Henry.“

„Ne? Potem pa ni čudno, da je takoj pristala.“

„In kako je tekel posel v Sovjetski zvezi?“

„Odlično. Brežnjevu bomo dali jedrsko centralo.“

„Toda saj nismo nameravali dati Sovjetski zvezi atomske centrale. Morali bi jih pregovorili, naj bi zaustavili jedrsko oboroževanje.“

„Zato pa sem pridobil Bangladeš za obljubo, da bodo zaustavili proizvodnjo jedrskega orožja. Obljubili so, da ga letos sploh ne bodo izdelovali.“

„Toda saj nam je vseeno, ali Bangladeš proizvaja jedrsko orožje ali ne. Kaj se vam je zgodilo tam?“

„Ves čas sem potoval, gospod predsednik. Težko je držati vse te države pokonci. Komu naj bi že dal jedrsko centralo?“

„Egiptovskemu Sadatu.“

„Saj res. Vprašal sem Sadata, če bi lahko uporabili njegova vzletišča za preskrbovanje Izraela.“

„To bi morali vprašati na Portugalskem, Henry.“

„Seveda, gospod predsednik. Kaka pomota!“

„In kaj ste vprašali na Portugalskem, Henry?“

„Zahteval sem, naj nam dajo Sinaj in se umaknejo z zahodne obale reke Jordan.“

„In kaj so rekli?“

„Rekli so, v redu.“

„Ne vem, kako naj bi vam povedal, Henry, ampak Portugalska ne zaseda Sinaja, ampak Mozambique.“

„To je pa zabavno. Zahteval sem od Izraela, naj preda Mozambique.“

„In kaj so rekli na to?“

„Rekli so, da je vse v redu.“

„Henry, v resnici ste utrujeni.“

„Saj sem res, gospod predsednik, toda potovanje je bilo vredno tega. Iranskemu šahu dajemo 2 milijardi bušlov pšenice.“

„Ja, kot del našega programa pomoči.“

„Dajemo mu 2 milijardi bušlov pšenice?“

„Henry, pa veste, da ima zaradi izvoza nafte iranski šah več dolarjev kot mi?“

„Mislim, da to velja za Italijo?“

„Italija je na beraški palici, Henry. Žito bi morali obljubiti Italiji.“

„Presneto. Iran in Italija zvenita tako podobno, da ju vedno pomešam.“

„In, kako je s Francozi, Henry?“

„Ne skrbite za Francoze, gospod predsednik. Lahko mirne duše obvestite senatorja Jacksona, da se je Francija strinjala s tem, da bo naredila novo izseljevalno politiko za Žide.“

„Toda o tem bi morali vendar prepričati sovjetske voditelje!“

„Tako? Potem pa ni čudno, da se Francozi o tem sploh niso pripravili. Pravim vam, taka bliskovita diplomacija je nekaj vredna.“

„Dobro, Henry, to je moja napaka. Ne bi smeli iti v toliko dežel. Ste obiskali rimskega papeža?“

„Bil sem na zasebnem sprejemu in sem mu predal vaše sporočilo.“

„Ki...“

„Ki pravi, da bi radi, da bi papež kupil 12 eskader Grumman Hellcat bojnih letal pri nas.“

„Henry, dovolite mi le še eno vprašanje. Če ste vprašali, ali bi papež kupil pri nas Grummanova bojna letala, koga ste potem prosili, naj za nas molijo?“

„Kralja Fejsala.“

Art Buchwald

SPORTNI VESTNIK

● SAMO TOČKA ZA SAK: POREČE — SAK 1:1 (0:1)

Nad 300 gledalcev je privlačila prvenstvena nogometna tekma med vodečim klubom 2. koroškega razreda E iz Poreč in Slovenskim atletskim klubom. Napeta igra v Porečah se je končala s pravičnim izidom 1:1 (0:1). Jesensko prvenstvo je tako rekoč za Poreče odločeno, čeprav bodo nogometaši iz Vrbskega jezera morali še nastopiti težko pot v Sele. Slabi generalki navadno sledi izredni nastop, tako so si mislili v preteklem kolu tudi nogometaši iz Sel in so v Škofjem dvoru podlegli kljub terenski premoči gladko s 0:3. Če bo zares velik nastop, bodo pokazali to nedeljo, ko bodo ob 14. uri nastopili proti Porečam.

Prvenstveni derbi je bil vsekakor v Porečah. Napetost v igri je trajala tik do konca, ko je SAK vodil še 1:0, Kraut v голу SAK pa se zdel kot nepremagljiv. Z mislimi in z uspehom verjetno že v sličnici, je po nepazljivosti obrambe padel izenačljivi gol, za Porečane sicer zaslužen, saj so v drugi polovici tekme, kljub nekaterim izrednim možnostim slovenskih nogometašev, bili v stalni premoči in bombardirali Krautova vrata. Obe moštvu sta koncem koncev lahko s točko zadovoljni. SAK je sicer še vedno na četrtem mestu, vendar zaostanek štirih točk lahko slovensko moštvo samo še spodbudi.

Rezultati 10. kola: HSV — Techelsberg 3:1, Kriva Vrba — Hörtendorf 1:0, Gospa sveta — Galicija 7:1, St. Janž — Pokrče 1:1.

Lestvica: 1. Poreče (17 točk, 24:11 razm. golov), 2. Hörtendorf (15, 20:6), 3. Škofji dvor (15, 19:7), 4. SAK (13, 21:10), 5. Sele (11, 18:17).

● NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO: SELANI NA 1. IN 3. MESTU

Jesensko obdobje letošnjega namiznoteniškega prvenstva se nagiba h koncu. Kot edino slovensko športno društvo, ki goji poleg drugih športnih panog še namizni tenis, se je uveljavilo ŠD Sele. Kakor je znano, šentjanski ne nastopajo na prvenstvu. Preostali so le še Selani, ti pa so se z vso vmeno in tremi ekipami — I. ekipo, II. ekipo in mladinsko ekipo — vrgli v prvenstveni vrvež. Ekipa tekmuje v 1. razredu, 2. razredu in mladinskem prvenstvu Koroške.

Prva ekipa je odigrala dosedaj 6 prvenstvenih tekem. Schweiger, Falle in Oraže so štirikrat polno točkovali, proti favoritoma za prvo mesto SVVW Büro Achatz-A in St. Vidom pa sta sledila poraza.

Rezultati 1. razreda-vzhod: Sele I — Šmarjeta-A 6:4, Šmarjeta-B — Sele I 4:6, St. Vid — Sele I 6:4, Sele — Velikovec 10:0, Sele — SC Elementar Celovec 6:4, SVVW Büro Achatz-A — Sele 7:3. Selani zasedajo za St. Vidom in SVVW Büro Achatz-A odlično tretje mesto.

Tudi II. ekipa Selanov je bila v šestih prvenstvenih tekmah v akciji. S šestimi zmagami si je skupaj z ekipo KAC priborila 1. mesto. Kdo bo ob koncu prvenstva imel svoj nos spredaj, bo odločil medsebojni spopad. V drugi ekipi so doslej tekmovali sledeči igralci: Herbert Falle, Martin Mischitz (prej igral za St. Janž), Nanti Travnik, Zdravko Oraže, Pavel Olip.

Rezultati 2. razreda-vzhod: Sele II — Labot 10:0, SV Unterland Velikovec — Sele II 3:7, HSV Celovec — Sele II 3:7, Sele — Grabstajn 9:1, Sele I — Frantschach 10:0, Kelag Celovec — Sele II 3:7.

Koroške mladinske ekipe so v sedmih prvenstvenih krogih izbrale svojega mojstra. V boj za prvenstveno lovoriko mladinci iz Sel niso mogli poseči in so za TTC Borovlje-A, kjer nastopa igralec iz državne lige Jesenko, Ossiacher See, KAC, SVVW Büro Achatz in TTC Borovlje-B zasedli 6. mesto.

Rezultati mladinskega prvenstva: Sele ml. — SC Ossiacher See 0:10, KAC Sele ml. 7:3, Sele ml. — Neuner Sport Post 10:0, SVVW Büro Achatz — Sele ml. 9:1, Sele — Velikovec 10:0, Sele ml. — TTC Borovlje-B 5:5, Sele ml. — TTC Borovlje-A 2:8. V mladinskem prvenstvu so za Sele nastopali Werner Falle, Zdravko Oraže in Nanti Travnik.

● KAC NA POTI K NOVI PRVENSTVENI LOVORIKI

V zadnjem hokejskem prvenstvu nekoliko v ozadju, je rekordni avstrijski hokejski prvak KAC iz Celovca letos spet prevzel vodečo mesto v avstrijskem hokeju. Po enajstih krogih znaša naskok kot v preteklih časih, ko je KAC igral svojo odločilno vlogo tudi v tekmah za evropski pokal. Začasno se kar vrstijo tekme, pri katerih je celovška mestna hala razprodana. Gledalci

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

SOBOTA, 8. 11.: 6.00 Jutranja telovadba — 8.05 Družinski obzornik — 9.00 V žarišču — 10.30 Lepa domačina — 11.05 Zeleni magazin — 13.00 Deželni razgledi — 13.30 Lepi glasovi, priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.30 Ljudska glasba iz srednje Koroške — 17.10 „Učite se angleščine, milostljiva gospa!“ — 17.40 „Povratek gospoda Pomeisla“ — 18.00 Deželni razgledi — 20.05 Vašo število, prosim! — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba bo naročila.

NEDELJA, 9. 11.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Prolinca igra svoje priljubljene melodije — 10.30 Radijska pripovedka „Samo preko njegovega trupla“ — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Deželni razgledi — 13.15 Iz mestnega gledališča — 14.30 Voščila — 17.05 Veselite se življenja — 18.00 Deželni razgledi — 18.15 Ljudska glasba sosedov — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Citre in harmonika — 20.05 Avstrijska rallye — 21.30 Satirčni tedenski obzornik — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 10. 11.: 6.00 Jutranja telovadba — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Z zvenečo igro — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.00 „Igramo se glasbe!“ — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.56 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Melodije za vsaki letnik — 19.45 Mali zabavni orkester studia Zgornja Avstrija — 20.05 „Doktor Makay — protokol morilca“ — 21.05 Evergreeni humorja — 21.30 Udarec za udarec — 22.00 Poročila — 22.10 Šport.

TOREK, 11. 11.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi

— 14.45 Iz ljudskega življenja — 15.00 Še vedno priljubljeno — 17.10 Avstrijski o Avstriji — 17.56 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Ljudska glasba in pesnikovanje v narečju — 20.05 Kaj radi slišimo — 21.10 Pogovor izvedencev — 22.00 Poročila — 22.10 Šport.

SREDA, 12. 11.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.00 Za potrošnike — 17.10 V dunajski kavarni — 17.56 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.30 Za prijatelja planin — 20.05 Solnograška srečanja — 21.30 Kriminalka — 22.00 Poročila — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 13. 11.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.45 Šolska oddaja — 9.30 Ljudska glasba iz vseh dežel — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.45 Koroška narečja — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.00 „Radio mavrica“ — 17.10 Zveneči operetni vodič — 17.56 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Avstrijske godbe na pihala — 20.05 Vse lepo predstavljeno v note — 21.00 Ljudska zabavna oddaja — 22.00 Poročila — 22.10 Šport.

PETEK, 14. 11.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Pridite in pojte — 15.00 Še vedno priljubljeno — 17.10 Za konec tedna — 17.56 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Nova na področju lahke glasbe — 20.05 Tekmovanje glasbene mladine 1975 v Leobnu — 21.30 O štajerski jeseni 1975 — 22.00 Poročila — 22.10 Šport.

ZAHVALA

Vsem, ki so se udeležili pogreba mojega moža in našega očeta

Petra Kuharja

se prisrčno zahvaljujemo.

Posebna zahvala velja g. župniku Messnerju za pogrebni obred in g. kaplanu Zundru za nagovor v cerkvi. Prisrčna zahvala odborniku SPD „Zarja“ ter obema zastopnikoma čebelarških organizacij, ki so se z ganljivimi besedami poslovili od rajnega.

Naša iskrena zahvala vsem pevcem in pevkam SPD „Danica“, SPD „Trta“ in SPD „Zarja“, posebno pa pevovodju Jošku Wrulichu. Tudi godbi na pihala „Vellachtaler Trachtenkapelle“ se zahvaljujemo za izkazano zadnjo čast. Vsem pogrebem, znancem in sorodnikom lepa hvala za izraze sožalja in za darovano cvetje.

Železna Kapla, 31. 10. 1975.

Helena Kuhar, žena
in otroci Peter, Mihi, Zofka in Bredica

AVSTRIJA 1

NEDELJA, 9. 11.: 15.30 Panorama — 16.30 Oddaja z miško — 17.00 Živalski leksikon — 17.30 Viki in mačni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub senorjev — 18.30 Igraj z nami — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kraj dejanja — 21.15 Impulzi — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 10. 11.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 19. stoletje. Revolucija 1848/49 — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Ljubim ljubezen — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 Mi — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.50 Ceste San Francisco — 21.45 Veselje ob glasbi — 22.15 Poročila.

TOREK, 11. 11.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Formalna logika — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Film z divjega zapada — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Kara Ben Nems Effendi — 18.25 Mi — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Panorama — 21.05 Leguanova noč — 23.00 Poročila.

SREDA, 12. 11.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Le-

guanova noč — 17.00 Čarobna fotografija — 17.30 Konny in njegovi prijatelji — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Vsi moji dragi — 18.25 Mi — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Horizonti — 21.00 Svet knjige — 21.35 Waltonovi — 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 13. 11.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Organizacija podjetja — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Gorsk film — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Follyfootova farma — 18.25 Mi — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Novo v znanosti — 21.00 Sostanovka — 22.15 Poročila.

PETEK, 14. 11.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Umetniške tehnike — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Zaljubljeni — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Jetsonovi — 18.25 Mi — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 „Hall na Tirolskem“ — 21.05 Drakula — 22.25 Poročila.

AVSTRIJA 2

NEDELJA, 9. 11.: 15.25 Sejem iznajditeljev — 16.25 Ob snidenju — 18.00 Bourbon street — 18.30 Golden Comedies — 19.45 Enciklopedija — 20.15 Boccaccio — 21.50 Čas v sliki in šport.

PONEDELJEK, 10. 11.: 17.55 Snov in prostor — 18.25 Angleščina za začetnike — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Piano Conclave — 20.00 Waltonovi — 20.50 Deleži gospoda Watta — 21.40 Čas v sliki in kultura — 22.15 Šport.

TOREK, 11. 11.: 17.55 Kmetijstvo danes — 18.25 Angleščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Korzičanova jeza — 20.00 Išče mo svet od jutri — 20.45 Raziskovalci polje — 21.05 Čas v sliki — 21.40 Šport.

SREDA, 12. 11.: 17.55 Organizacija podjetja — 18.25 Francoščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Stara Amerika — 19.30 Festival režiserjev — 21.35 Čas v sliki in kultura — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 13. 11.: 17.55 Umetniške tehnike — 18.25 Ruščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Grki pridejo — 19.30 Dali, dali — 21.00 Čas v sliki in kultura — 21.35 Šport — 21.40 Trailer.

PETEK, 14. 11.: 17.55 19. stoletje — 18.25 Nemščina — 19.50 Pregled sporeda — 19.25 Afriške žene — 20.00 Arsene Lupin — 21.05 Čas v sliki in kultura — 21.40 Šport — 22.30 Mednarodni jahalni turnir.

Pavlihova pratika za leto 1976 je izšla

Vse, ki ljubijo razvedrilo in humor, bo gotovo razveselila vest, da je izšla **PAVLIHOVA PRATIKA** za leto 1976.

PAVLIHOVA PRATIKA je tokrat debelejša kot kdajkoli, saj obsega že 384 strani. Na praktičnem žepnem formatu (da jo ima človek lahko vedno „pri roki“) je izšla in je spet bogato ilustrirana. Iz pestre vsebine pa bi navedli le nekaj naslovov: Kaj mislijo Slovenci o sebi in kaj drugi o njih; Himna nedeljskih šoferjev; Mefla skozi stoletja; V olimpijskem letu; Poezija športa; Proti dolgčas; Horoskop; 10+1 napaka; 9 zapovedi za mopediste; Nenavadne oporoke; poleg tega pa še nešteto smešnic in tudi koristnih nasvetov, za bistré glave pa celih 23 strani križank in ugank.

Vse to pa stane samo 12 šilingov, tako da si bo **PAVLIHOVO PRATIKO** res lahko vsakdo nabavil. Kupite ali naročite jo v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu. Toda pohitite, da je ne zamudite!

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 8. 11.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 9. 11.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 10. 11.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 11. 11.: 9.30 „Prišel je svet“ Martin ... — 13.45 Celovski radijski dnevnik — šport — Vrtiljak popevk.

SREDA, 12. 11.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Minute z ... — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 13. 11.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Družinski magazin.

PETEK, 14. 11.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Melodije za razvedrilo.

LJUBLJANA

SOBOTA, 8. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Glasbena pravljica — 9.48 Naši umetniki mladim poslušalcem — 11.05 Sedem dni na radiu — 12.40 Ob bistrem potoku — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.45 „Vrtiljak“ — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Čustveni svet računalnika Rupreta — 19.40 Z ansamblom Alja Sessa — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Za prijetno razvedrilo — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 9. 11.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.46 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši ... — 10.05 Prvič, drugič, tretjič — 11.10 Nedeljska reportaža — 11.30 Voščila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 17.50 Radijska igra — 19.40 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 V lučeh semaforjev.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 8. 11.: 9.30 Šolska oddaja — 13.55 Nogomet — 17.25 625 — 18.00 Obzornik — 18.20 Čeprav ne bodo šampioni — 18.40 Kje je resničnost — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski zunanje politični komentar — 20.00 Zivljenje je lepo — 20.30 Skopje 75 — 21.40 Moda za vas — 21.50 Dnevnik — 22.10 Kojak.

NEDELJA, 9. 11.: 9.10 Poročila — 9.15 Kolumbovci — 10.15 Otroška matineja — 11.15 Kmetijska oddaja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 16.40 Košarka — 18.20 Pionirski letalstva — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.05 Gruntovčani — 21.05 Karavana: Skadarsko jezero — 21.40 Športni pregled — 22.25 Dnevnik.

PONEDELJEK, 10. 11.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.20 Medvedek Pu — 17.35 Carobna žoga — 17.50 Obzornik — 18.05 Na sedmi stezi — 18.40 Študij na univerzi — 19.30 Dnevnik — 20.05 Smog — 21.30 Kulturne diagonale — 22.00 Mozaik kratkega filma — 22.15 Dnevnik.

TOREK, 11. 11.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.30 Avstralske živali — 17.40 Umba kumba in pisana kamela — 18.10 Znameniti živalski vrtni — 18.40 Ne prezrite — 19.30 Dnevnik — 20.05 Diagonale — 21.00 Prebivalci Hemsoa — 22.00 Dnevnik.

SREDA, 12. 11.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.20 Klavir Ferdinand in živalski vrt — 17.50 Obzornik — 18.05 Mladi za mlade — 18.40 Po sledih napredka — 19.30 Dnevnik — 20.05 Film tedna: neprilagojeni — 21.50 Jazz na ekranu — 22.00 Dnevnik.

ČETRTEK, 13. 11.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.30 Ura — 18.00 Obzornik — 18.20 Tretji svetovni mir — 19.30 Dnevnik — 20.05 Bitka za ranjenca — 20.50 Kam in kako na oddih — 21.00 Četrtekovi razgledi — 21.35 Po belih in črnih tipkah — 22.05 Dnevnik.

PETEK, 14. 11.: 8.10 Šolska oddaja — 16.35 Madžarski dnevnik — 17.25 Morda vas zanima — 17.55 Obzornik — 18.10 Čez tri gore, čez tri vode — 18.40 100 let rdečega križa — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski notranjopolitični komentar — 20.05 Prostor na soncu — 22.10 625 — 22.45 Dnevnik.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.